Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

2-йил чиқиши.
26 июнь 1967 й.
ДУШАНБА
№ 147 (302)
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ОРЗУЛАРИ ТОШКЕНТДА АМАЛГА ОШДИ

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа комитети Ўзбекистон жамияти Тошкентдаги олий ўқув юртларини тамомлаб чиққан чет эл студентларини тантанали кузатиб қўйди.

Бу йил Осиё ва Африкадаги ривожланаётган мамлакатлардан келган кўпгина ёшлар олий ўқув юртларини тамомлаб чиқдилар. Вьетнам Демократик Республикаси, Яман, Гана, Бирлашган Араб Республикаси, шунингдек Монголиядан келган йигит ва қизлардан 46 киши агроном, врач, инженер, архитектор дипломини олди. Уларнинг кўплари имтиёзли дипломга эга бўлишди.

— Олий маълумот олиш тўғрисидаги менинг орзуларим, —деди вьетнамлик студентларнинг Тошкентдаги ҳамшаҳарлар уюшмасининг раиси ТошДУни тамомлаб чиққан, Нгуен Тхе Тап, Тошкентда амалга ошди. Вьетнам Демократик Республикаси учун мутахассисларнинг катта бир отрядини тайёрлаб бериш— совет кишилари содиқ дўстлигининг яна бир ифодасидир. Улар халқимизнинг америка агрессорларига қарши олиб бораётган ҳаққоний курашида унга доимо беғараз ёрдам кўрсатиб келмоқдалар. Биз олган билимларимизни мамлакатимизни агрессорлардан озод қилиш учун кураш ишига, миллий экономика ва маданиятни ривожлантиришга бағишлаймиз.

Университетни битириб чиққан яманлик Алатаб, Физкультура институтини тамомлаб чиққан мўғул Дуде Бямба, Тошкент қишлоқ хўжалик институтини тамомлаб, агроном дипломини олган ганалик йигит Мосис Дадзи ўқиш имконияти берилганлиги учун қизғин ташаккур сўзларини айтдилар.

(УзТАГ).

Шаҳарни ривожлантиришнинг бош плани:

ПРОБЛЕМА ВА ТАКЛИФЛАР

ТОШКЕНТ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

С. Р. РАСУЛЕВ,
Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари

Шаҳар партия комитети бюроси шаҳар партия комитетининг навбатдаги пленумида Тошкентни тараққий эттириш бош планининг асосий принциплари масаласини кўриб чиқади.

Бу масала тошкентликлар учун ҳаётий аҳамиятга эга бўлган, биринчи навбатдаги вазифадир Негаки, зилзиладан кейин биз пойтахтни қайта қурибгина қолмай, коммунистик келажак шаҳрини қурмоқдамиз.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети иттифоқ ҳукуматининг «Тошкентни ривожлантириш бош планининг асосий принциплари» ҳақидаги қарорига амал қилган ҳолда шаҳарни планли равишда, иқтисодий асосланган комплекс қуриш йўлларини ва зилзила оқибатларини мумкин қадар тезроқ тугатиш ҳамда шаҳар аҳолиси учун меҳнат, маишат ва дам олиш шароитларини яратиб бериш йўлларини белгилаб бердилар. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ҳамда Республика ҳукуматининг бу қарори ҳукуматимизнинг Тошкент шаҳри ва унинг аҳолиси учун доимо қилиб келаётган ғамхўрлигидан нишонадир.

Тошкент қурилишидаги ҳозирги суръат ва ҳажм кутилганидан ҳам зиёда бўлмоқда. Бу суръат йил сайин янада ўсиб бораверади. Биз ҳозирги беш йилликнинг ўзидаёқ зилзилагача бўлган даврда қурилган барча уй-жойлар ҳажмида қурилиш ишларини бажаришимиз керак. Мактаб, болалар боғчалари ва яслилари, касалхоналар, маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари қурилишини икки баравар кўпайтириш, инженерлик иншоотларини кўплаб вужудга келтириш мўлжалланади. Сўнгги ўн йилда шу қадар кўп ишлар қилинадики, Тошкентнинг кўҳна тарихи ўз ўтмишида ҳали бундай воқеаларни кўрган эмас. Шаҳарнинг ҳамма тармоқлари ниҳоят даражада юксак суръат билан ривожланади.

Буларнинг барчаси қийин ва мураккаб вазифалардир. Агар биз шаҳар қурилишини ўзимизнинг биринчи навбатдаги партиявий бурчимиз деб билсаккина. Тошкентни реконструкция қилиш масалалари билан шаҳримизнинг барча партия ташкилотлари шуғуллансалар, ҳар бир коммунист партиямизнинг мана шу соҳадаги талабини бажаришга ўзини шахсий масъулдор деб ҳисобласа, шаҳар ва посёлкалар ишлаб чиқариш зоналари, турар жой районлари, маиший корхоналар, транспорт, инженерлик ускуналари ва энергетика меҳнат, маиший шароит ва дам олишни яхшилаш учун хизмат қилувчи рационал бир комплексдир, деб ҳисобласаларгина бу вазифани уддалаш мумкин.

Шаҳарни ривожлантириш бош планида яқин келажак учун қандай асосий вазифалар белгиланган?

Биринчи навбатда шуни айтиш керакки, Тошкент аҳолисининг борган сари кўпайишини чегаралаб қўйиш асосий принципиал масаладир. Яқин ўртада бу ерда бир миллион тўрт юз мингдан ортиқ киши яшайди. Мана шу мақсадда шаҳар ичида ва унга туташган ерларда катта корхоналар қурилиши тақиқланади. Аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи корхоналар бу ҳисобга кирмайди. Бундай корхоналарни реконструкция қилиш ишчилар сонини кўпайтирмасликка мўлжаллаб амалга оширилади. Айрим корхоналарни эса, санитария ва шаҳар қурилиши шароитларига амал қилган ҳолда пайти келиб шаҳар ташқарисига чиқаришга тўғри келади.

Шунга қарамай яқин ўртада Тошкент саноатининг ялпи маҳсулоти 2,2 марта, меҳнат унумдорлиги эса 2,1 марта юксалади. Районлар ва ташкилотларни турар жой ва саноат-омбор зоналаридан алоҳида қилиб тартибга солиш тадбирлари ишлаб чиқилди.

Ҳозирги кунда ҳар бир кишига 5,4 квадрат метр турар жой майдони тўғри келаётган бўлса, яқин орада бу майдон 12 квадрат метрга тўғри келадиган бўлади. Шунингдек, биноларнинг қаватлари белгиланган ўртача даражада бўлади, шаҳарни кўкаламзорлаштиришга катта аҳамият берилади. Бош планда кўрсатилишича, биноларнинг ўртача баландлиги 6,3 қават қилиб белгиланади. Булардан 50 фоизи тўрт қаватли турар жой бинолари, 43 фоизи тўққиз қаватли, 7 фоизи бир ва икки қаватли бинолар бўлади. Зилзиладан кейин қаватлар нисбатини ўзгартиришга тўғри келди.

Бўлажак Тошкент боғ ва паркларга бутунлай кўмилиб кетади. Шаҳар атрофи каналларининг ўтиши, кўплаб улкан парк ва боғлар, атрофдаги дам олиш зоналари, буларнинг барчаси ҳар бир кишига 30 квадрат метр яшил майдон бўлишига имкон беради.

Тошкент бош планига биноан шаҳар атрофи зонасига ягона бир зона деб қаралади. Шаҳар атрофи зонасининг майдони 650 квадрат километрни ташкил қилади. Бу ерларда дам олиш уйлари, янги даволаш муассасалари ва спорт комплекслари барпо этилади. Шу атрофда жойлашган деҳқончилик хўжаликлари эса Тошкент аҳолисини мева, узум ва сабзавот билан тўла таъминлашга жалб этилади.

Шаҳар ташқи транспортини такомиллаштириш йўлида кўпгина ишлар қилиш мўлжалланилмоқда. Янги темир йўл ва автомобиль йўллари барпо этиш, темир йўл узелларини электрлаштириш мўлжалланади.

Шаҳар оммавий транспортидан фойдаланишни тубдан қайта ташкил этиш вазифаси белгиланган. Янги-янги трамвай линиялари қурилади. Автомобиль йўлларини бир неча марта узайтириш, автобуслар, троллейбуслар ва енгил автомашиналар сонини кўпайтириш белгиланади Буларнинг барчаси пассажир ташиш муаммосини ҳал қилади ва шаҳар аҳолисининг бир ердан иккинчи ерга бориш муддатини 25-30 минутга, шаҳардан ташқарига чиқиш муддатини эса деярли икки марта қисқартириш, яъни 45 минутга келтириш имкониятини яратади.

Водопровод қуввати кескин даражада юксалади. Саноат корхоналарида сувга бўлган талаб тўла қондирилади. Аҳоли учун эса, ҳар бир киши учун суткасига сув етказиб бериш миқдори 600 литрга етади. Келажакда Тошкент атрофидаги барча аҳоли пунктларини ҳам шаҳар сув системаси билан таъминлаш ва уларни ягона системага бирлаштириш мўлжалланади.

Шаҳар талабини қондириш учун канализациялардан суткасига миллион кубометр тоза сув ўтказиш керак бўлади. Келажакда атмосфера сувларидан фойдаланувчи махсус ёпиқ сув йўлларини яратиш ва шаҳарнинг санитария аҳволини яхшилаш мўлжалланади.

Сув хўжалигини қайта ташкил қилмай туриб, сув омборлари ва каналларини янада такомиллаштирмай туриб, Тошкентни реконструкция қилиш мумкин эмас. Бунинг учун эса ёмғир сувларидан прогрессив фойдаланиш системасига ўтиш, мавжуд йирик каналларни такомиллаштириш, шаҳарни реконструкция қилишга мувофиқ равишда ички сув системалари, омборлар қуриш лозим бўлади.

Шаҳар энергия таъминоти янада юксалади. Ҳозирги кунда ҳар бир киши учун 1200 киловатт-соат электр энергияси ишлатилаётган бўлса келажакда бу рақам 3500 киловатт-соатга етади. Коммунал-маиший эҳтиётларга эса ҳозирги кунда 400 киловатт-соат энергия сарфланаётган бўлса, кейинчалик бу рақам 1810 киловатт-соатга етади. Яқин йилларда биз хўжаликни тўла газлаштиришга эришамиз. Қейинроқ эса электр энергияси газ ўрнида ишлатилади.

Мазкур ТЭЦни кенгайтириш ва бир қанча янги район буғ қозонларини қуриш ҳисобига шаҳарни иссиқлик билан таъминлашни янада юксалтириш мўлжалланади. Яқин йилларда уй-жой коммунал секторининг 90 проценти марказлаштирилган тартибда иссиқлик билан таъминланади.

Архитекторлик-лойиҳалаш корхоналари бош планни тузар эканлар, шаҳарнинг яқин ўтмишидаги типик структурадан чекиниб, аҳоли талабига жавоб берадиган, давримизнинг улуғворлиги ва гўзаллигини тараннум этадиган янги структурани танлаганлар. Шаҳримиз ҳар бирида юз мингдан икки юз мингача киши яшайдиган тўққизта районга бўлинган бўлади. Транспорт йўлларининг асосий системаси бу районларни умумшаҳар маркази, саноат районлари ва шаҳар атрофи дам олиш зоналари билан боғлайди. Жамоат марказлари транспорт магистраллари билан боғланган бўлади.

Тошкентнинг яқин келажаги умуман мана шундай бўлади. Бу нарса 1966 йил зилзиласигача белгиланган бош планда ҳам тахминан худди шундай кўрсатилган эди.

СССР Госстройи ва СССР Фанлар Академияси зилзила оқибатлари ва шаҳарнинг вайрон бўлиш характерини ўрганиб чиқиш натижасида Тошкентнинг сейсмик шароитларини ҳамда шаҳарни қуриш масалаларини аниқлаш соҳасида қатор хулосалар чиқардилар.

Шуни айтиш керакки, шаҳарни реконструкция қилиш ва қайта қуриш ишлари асосан муваффақиятли олиб борилмоқда. Ўтган бир йилу беш ой мобайнида бир миллион икки юз минг квадрат метрга яқин турар жой биноси фойдаланишга топширилди. 15 минг ўринли мактаб, 5 минг ўринли болалар боғчалари ва яслилари ҳамда бошқа объектлар қуриб битказилди.

«Главташкентстрой» ташкилотлари ва унинг пудратчилари бу йил ўтган йилги кескин тараққиёт қийинчиликларини енгиб ўтиб, планларни муваффақиятли бажаришга киришдилар. Қурилиш ишлаб чиқариш базасини юксалтириш соҳасида мисли кўрилмаган ишлар қилинмоқда Янгидан-янги уйсозлик комбинатлари, темир-бетон, бетон, қоришма асфальт-бетон дурадгорлик маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи заводлар қурилмоқда.

Қардош республикалар ҳукуматлари ва РСФСР областларининг Ўзбекистон пойтахтига кўрсатган ёрдамлари беқиёсдир. Тошкент аҳолиси ўз шаҳрини қайта тиклабгина қолмай, уни энг замонавий, гўзал, давримиз талабларига жавоб берувчи шаҳарга айлантиришга интилмоқда. Бу ният — бош планни ўз муддатида амалга оширишга ишонч туғдиради.

Пойтахтдаги Усмон Юсупов номли кўчада қад кўтараётган бинолар мана шу азамат ленинградлик қурувчиларнинг меҳнатига мансубдир. Бундан ташқари, улар кўплаб турар жой биноларини фойдаланишга топширдилар.

СУРАТДА: (чапдан) илғор шофёр Ю. Хуснидинов, А. Солоҳиддинов, экскаваторчи М. Короткевич ўртоқлар. Бу азаматлар кундалик смена нормаларини бир ярим баравардан ошириб адо этмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

Киевнинг «Ленинская кузница» заводида янги «Железняков» номли океан траулери сувга туширилди. Гражданлар урушида мислсиз қаҳрамонликлар кўрсатган қаҳрамоннинг номи абадийлаштирилиб, унинг номи янги сув кемасига кўчди. «Железняков» номли аввалги кема кемасозлик заводи яқинида доимий сақланади.

Суратда: янги пароходни сувга тушириш пайти.

ТАСС фотохроникаси.

АРАБ МАМЛАКАТЛАРИ БИЛАН БИРДАМЛИК

БЕРЛИН. Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Вальтер Ульбрихт Марклебергда нутк сўзлаб айтдики, империалистик агрессияга қарши курашаётган араб мамлакатларининг халқлари билан Германия Демократик Республикаси ҳамиша бирдамдир. Тинчликни таъминлаш манфаатларини кўзловчи бизнинг интернационал бурчимиз шуки, деди у, араб халқларининг империализмга қаршилик кўрсатишига кўмаклашмоғимиз лозим, уларнинг чинакам суверенитети ва тўла иқтисодий мустақилликка эришиш учун бутун кучларини сафарбар қилишларига кўмаклашмоғимиз лозим.

БЕЛГРАД. Югославия касаба союзлари иттифоқи Марказий Кенгаши президиумининг мажлисида уқтириб айтилдики, Югославия ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлари аввал бошданок Исроил агрессорларини кескин қораладилар ва Югославия ҳукуматининг позициясини ҳамда ҳаракатларини тўла равишда қўллаб-қувватладилар, шунингдек Европадаги етти социалистик мамлакат Коммунистик ва Ишчи партиялари Марказий Комитетларининг ва ҳукуматларининг баёнотини тўла-тўкис қўллаб-қувватладилар. Шу мажлисда араб мамлакатларининг территориясидан агрессорнинг кучлари олиб чиқиб кетилсин, деб қатъий талаб қилинди.

СОФИЯ. Судан Бош министри ва ташқи ишлар министри Муҳаммад Аҳмад Махжум Болгариядаги «Отечествен фронт» газетасининг Нью-Йоркдаги махсус мухбири билан суҳбатда бундай деди: Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг менинг фикримча биринчи ва дарҳол қўядиган қадами Исроил агрессиясининг оқибатларини тугатишдан иборат бўлиши лозим. Исроил, деди у, агрессордир ва уни қораламоқ керак.

РИМ. Италия Компартияси раҳбарлигининг аъзоси Эмилио Серени Римдаги митингда сўзлаган нутқида араб халқларига қарши қилинаётган империалистик агрессияни қаттиқ танқид қилди. У Исроил раҳбарларининг араб мамлакатлари ерларини Исроилга қўшиб олиш тўғрисидаги гапларини «жиноятқорона» гаплар, деб қоралади.

Мюнхеннинг фожиона сабоғи жаҳонга кўпдан бери маълум. Агар агрессияга йўл қўйиб берилса, унинг оқибати жуда ёмонлашиб кетиши мумкин, деди Серени. Шу сабабли Яқин Шарқда тинчликни таъминлаш йўлида қўйиладиган биринчи қадам Исроил қўшинларини ўз территориясига қайтаришдан иборат бўлиши керак.

ОТТАВА. Канададаги прогрессив «Комба» журнали ўзининг редакцион мақоласида Исроилнинг араб мамлакатларига агрессиясини қоралаб, унга «хатарли ҳарбий авантюра» деб баҳо берди.

Журнал Исроил агрессорларига империалистик кучлар ҳомийлик қилаётганликларини айтиб, бу можарода АҚШнинг реакцион доиралари алоҳида роль ўйнаганликларини кўрсатиб ўтди. Яқин Шарқдаги танглики, деб ёзади журнал, «уруш йўли билан ҳал қилиб бўлмайди», «Исроилнинг территориал даъволарини қабул қилиш мумкин эмас».

(ТАСС).

УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СУДИНИНГ ВАКОЛАТ МУҲЛАТИНИ УЗАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Ўзбекистон ССР Олий Совети 1962 йил 25 июнда сайланган Ўзбекистон ССР Олий Судининг ваколат муҳлати Ўзбекистон ССР еттинчи чақириқ Олий Советининг навбатдаги сессиясига қадар узайтирилсин.

Узбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари
А. АБДАЛИН,

Узбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари
Р. САХИБОЕВ.

1967 йил, 24 июнь.
Тошкент шаҳри.

*ЯНГИЛИКЛАР
*ВОҚЕАЛАР
*ФАКТЛАР

АКТИВ ЙИҒИЛИШИ

Октябрь район партия комитетида район партия активининг корхона, муассаса ва ўқув юртларида партия ўқишини якунлашга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари, пропагандистлар, сиёсий ахборотчилар қатнашдилар.

Йиғилишда район партия комитетининг секретари Ҳ. Ёқубжонова партия ўқиши якунлари тўғрисида доклад қилди. Йиғилиш Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигига бағишлаб илмий конференция ўтказишга қарор қилди.

ГРАВЮРАЛАР ТУРКУМИ

Бу санъат асари ҳам Канададаги Монреаль шаҳарида очилган халқаро виставкага юборилган. Асар «Азизим, тўйиб-тўйиб ич!» деб номланган.

Жуда нафис ва мазмунли ишланган бу гравюра моҳир линогравюрачи Григорий Чиганов ижодига мансубдир. Истеъдодли ижодкор линогравюра санъатини пухта эгаллаган.

У ҳозир гравюра асарлари туркуми устида ишлаяпти. «Ўзбекистон» туркумига кирган гравюралардан бештаси тайёр бўлди. Монреалга юборилган «Азизим, тўйиб-тўйиб ич!» деган асари каби унинг «Бахтли бобо» деган гравюраси ҳам жуда жозибали чиқди.

Шундай қилиб ижодкор шу туркумда 15 та гравюра яратмоқчи. Шу билан бирга «В. И. Ленин яшаган ва ижод қилган жойлар» деган темадаги асарлар устида ҳам ишлаяпти.

ЖАҲОН САЁҲАТИ

Дам олиш мавсуми ҳам бошланди. Меҳнаткашлар меҳнат отпускаларини дам олиш уйлари ва курортларда ўтказмоқдалар. Айрим кишилар эса чет эл мамлакатлари бўйлаб саёҳатга йўл олмоқдалар.

60 кишидан ортиқ саёҳатчи қардош Болгария саёҳатига жўнаб кетди. Узбек туристлари бу гўзал мамлакатнинг сўлим шаҳар ва қишлоқларида бир неча кун бўладилар. Диққатга сазовор тарихий ёдгорликларни кўздан кечирадилар. Ишлаб чиқариш корхоналари коллективларининг меҳнати билан танишадилар. Бир группа саёҳатчилар Польшага отланишди. Уларни Варшава, Крюнов, Кожув саёҳат маршрути кутяпти.

Республикамиз меҳнаткашларидан бир группаси Монреалга кузатиб қўйилди. Улар орасида Узбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби, рассом А. Абдуллаев. Семашко номли институтдан профессор Картенович, Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг доценти А. Каримов ва бошқалар бор.

Сафарингиз хайрли бўлсин, ўзбек туристлари!

ЎЙИНЧОҚЛАР АРЗОН БЎЛСИН

К. Маркс кўчасида кичкинтойларга атаб қурилган болалар дунёсида ўнлаб павильонлар хизмат кўрсатмоқда. 24-павильонга кириб келган болаларнинг чиққиси келмайди. Чунки, Тошкент ўйинчоқ фабрикаси ишлаб чиқарган турли хил ўйинчоқлар киши кўзини қамаштиради.

Тошкент ўйинчоқ фабрикаси ана шу павильонда ўйинчоқлар савдо — виставкасини ўтказди. Виставкага қўйилган янги хил ўйинчоқлардан бири «Зумрад» деб номланган. У ҳар кимнинг эътиборини ўзига тортмоқда.

— Мен «Зумрад»ни Украинага олиб кетмоқчи эдим, — деб ёзган украиналик Бучинская хотиралар дафтарига. Аммо унга 8 сўм 10 тийин баҳо қўйилганлиги ҳар бир харидорнинг ғашига тегади.

Харидорлар ўз таклиф ва мулоҳазаларида ёқимли ўйинчоқларнинг нархини арзонлаштириш учун фабрикада ишлаб чиқариш технологиясини янада такомиллаштириш зарур эканлигини таъкидламоқдалар.

Эртага савдо виставкасида харидорлар конференцияси бўлади.

ҚАҲРАМОН ШАҲАРЛАР ЧОРЛАЙДИ

Ўтган йилдагидек бу йил ҳам тошкентлик кўпгина пионер ва ўқувчилар она-Ватанимизнинг бир неча шаҳарларида дам оладилар. Москва, Ленинград, Одесса, Брест, Волгограддан таклифлар олинди. Ўзбекистонлик 300 бола пионер ёзини ана шу қаҳрамон шаҳарларда ўтказишади.

Кичик меҳмонларнинг қувноқ ва мазмунли дам олишлари учун ҳамма қулайликлар муҳайё қилинади. Серқуёш республикамиздан борган болалар Улуғ Октябрнинг шонли ярим асрлик тўйи муносабати билан мазкур шаҳарларда ўтказиладиган дўстлик байрамларида қатнашадилар.

ҲАРБИЙ ҚУРУВЧИЛАР ҲУЗУРИДА

«Билим» жамияти Октябрь район бўлимининг бир группа лекторлари район территориясида бинолар барпо этаётган ҳарбий қурувчилар ҳузурига отландилар. «дунё харитаси олдида» деган бу тематик кечада жамият аъзолари И. Лебедев, Б. Летучевский, истеъфодаги полковник Г. Бойко, С. Баисин ва Н. Урзунцев ўртоқлар ҳарбий бинокорларни қизиқтирган саволларга батафсил жавоб қайтардилар.

ЯНГИЛИКЛАР*
ВОҚЕАЛАР*
ФАКТЛАР*

Жонажон Ватанимизда

АЛЕКСАНДР УЛЬЯНОВ МУЗЕЙИ

Владимир Ильич Лениннинг акаси Александр Ульяновнинг ҳаёти ва фаолиятини ҳикоя қилувчи «Нижний Новгород — Саша ватани», «Александр Ульянов образи санъатда», «Александр Ульянов — студент» каби қатор стендлар музейга қўйилган. Александр Ульянов музейи мамлакатда биринчи бўлиб яқинда Ульяновскдаги 34-ўрта мактабда очилди.

34-мактаб ўқувчилари ўқитувчи Антонина Антипова раҳбарлигида Александр Ульяновнинг революцион фаолияти, ҳаётининг сўнгги кунлари ҳақида ҳикоя қилувчи жуда кўп материаллар тўпладилар. Ҳар бир синф музей учун альбом тайёрлади. Альбомдаги «Александр Ульяновнинг таниш студентлари» деган материал катта қизиқиш туғдирмоқда. Ўқувчи болалар тарихий аҳамиятга эга бўлган материаллар тўплаб ҳақиқий изланувчилар эканликларини исбот этдилар.

В. И. Ленин уй музейининг Александр хонасидаги маҳорат билан ишланган макет алоҳида бир файз бериб турибди. Шунингдек Александрнинг ойнаванд портрети ҳам томошабинларни ўзига жалб этади.

Бу портрет шаҳардаги ташкилотларнинг бири томонидан музейга тақдим этилган.

У ИНЖЕНЕР БЎЛАДИ

ЛАВҲА

ТОҲИР ўзининг қанчалик дадил тутишга уринмасин, барибир бўлмади. Эшикдан кираётганида, юраги тўрқовоқдаги беданадай бир типирчилаб қўйди. Имтиҳон комиссияси аъзоси — кичик жуссали, думалоқ юзли киши унга ер остидан босиқ бир назар ташлаб қўйди. Имтиҳон олувчи Тоҳирга бир зум бошдан-оёқ тикилганида унинг юраги «шиғ» этиб кетди: қаёқдан ҳам шу кўйлакни кийиб келдим, олифта экан деб, ёмон баҳо қўйса-я! — хаёлидан ўтказди у кечагина сотиб олган сўнгги модадаги кўйлагига қараркан, имтиҳончилар «стилягаларни» ёқтиришмайди, дейишарди.

Мастер Сергей Михайлович Саблин комиссия аъзосига Тоҳирнинг диплом ишини узатди. Диплом иши илгари муҳокама қилинган экан шекилли, у яна бир бор кўз югуртиб чиққач, Тоҳирга қўшимча саволлар берди. Тоҳир кейин ҳайрон бўлди, ўша пайтда ортиқча ҳаяжонланганига қарамай тўғри ва аниқ жавоб берди. Мастер Сергей Михайлович ҳам комиссия аъзолари олдида унга яхши характеристика бериб, Тоҳирнинг «Программали станок чизмасини ишлаш» темасидаги диплом иши «аъло» бажарилганлигини таъкидлади.

Тақсимот комиссияси уни 2-профессионал техника билим юртидан Ўзбекистон трактор-йиғув заводига ишга йўллади. Завод маъмурияти Тоҳирнинг юқори разрядини, яхши характеристикасини эътиборга олиб, уни ҳеч иккиланмай энг оғир, масъулиятли механика цехига ишга жойлаштирди.

Иш қизғин, ҳаёт қайнарди. Мана бу чинакам ҳаёт, ўйлади у. Дастгоҳларни бошқараётган ҳар бир ишчи унга янги дўст, янги биродар бўлади. Чунки Тоҳир уларга қўлидан келган ёрдамини беради. Ҳамма нарса Тоҳир ўйлагандай, яъни пичоқ билан сариёғ кесишдай осон, силлиқ бўлавермади. Билим юртининг цехи бўлак, завод цехи бўлак экан. У ерда билмаганини мастердан сўраб ўрганарди, бу ерда эса мастерлар Тоҳирдан нажот истаб келиб бузилиб қолган дастгоҳларни тузатиб беришини сўрашади. Тоҳир ишлаётган бригадага бириктирилган картер участкасининг ўзида 40 тага яқин токарлик, фрезерлик, карусель пармаловчи, пардозловчи каби турли хил дастгоҳлар бор. Ҳаммаси ҳам темир-да, бир жойи «тиқ» этса тўхтайди қолади, ёки брак деталь чиқара бошлайди. Бундай пайтларда ишчилар слесарларни чақиравериб шошириб қўйишади. Ҳаммасига ҳам яхши муомала қилиш, ўз вақтида ёрдам кўрсатиш керак. Акс ҳолда бир дастгоҳнинг ишламаслиги натижасида бутун бир участка тўхтаб қолиши мумкин.

Бу ишларни муваффақиятли бажариш учун Тоҳирга кўп изланишга тўғри келди. Тоҳир ўз устида жиддий ишлади, техникага оид кўплаб китобларни ўқий бошлади. Бузилган дастгоҳни тузатиш учун уни чизмадаги схемасига солиштириб, сменалаб битта дастгоҳнинг тепасида қолиб кетган кунлари бўлди.

XXX

Иш хонасида пармаловчи дастгоҳнинг бир деталини эговлаб-силлиқлаб ўтирганда бир ёшгина йигит келиб қолди:

— Сиз слесармисиз? — деб сўради у Тоҳирдан.

— Ҳа, нима эди?

— Дастгоҳимнинг шпиндели нагрузка олганда тўхтаб қоляпти. Шуни бир кўриб берсангиз.

Тоҳир бориб дастгоҳни кўрса «касали» оғир. Шпинделга ортиқча нагрузка бериш натижасида узатиш шестерняларидан бирининг тиши дабдала бўлиб кетибди. Тоҳир уни олиб, ўрнига янгисини қўйди-да Йўлдошга мулойимлик билан:

— Шпинделга камроқ нагрузка бериш керак оғайни, шу тарзда ишлайверсангиз унинг «умуртқасини» ҳам синдирасиз, мана бу детални бир марта ўрнига икки марта кессангиз дастгоҳга енгил кўчада, дея уқтирди у Йўлдошга технологик чизмани кўрсатиб.

— Хўп, мен тезроқ бўлади деб хато қилиб қўйибман, энди бундай иш қайтарилмайди, — деди Йўлдош миннатдорчилик изҳор қилиб.

Тоҳир хонасига кетаётган эди Виктор йўлини тўсди:

— Кран юрмаяпти дўстим, кўриб бер?!

Куни билан шу аҳвол. Бир нафас тиним йўқ.

XXX

Биринчи маош. Тоҳир уни олган куни жуда қувонди. Уйга совға-салом билан кириб борганида ойисининг қувончи ичига сиғмай, ўғлининг пешанасидан ўпди. Шундан сўнг Тоҳир яна ҳам руҳланиб, кучига-куч, ғайратига-ғайрат қўшилиб ишлай бошлади. Комсомол аъзоси Тоҳир Алимов заводда ишлаш билан бирга 39-кечки ишчи-ёшлар мактабида ўқишни давом эттирди. Бир йил ишлагач, цехда очилган қисқа муддатли малака ошириш курсини тамомлаб 4-разряд олди. Унинг моҳир слесарь бўлиб етушувида ҳамкасби, тажрибали ремонтчи Мирраҳим Ортиқовнинг ҳиссаси каттадир. У Тоҳирга эринмай, қунт билан дастгоҳлар «сирини» ўргатди. Тоҳир ишлаш, ўқиш билан бирга комсомол, жамоат ишларида ҳам актив қатнашиб келмоқда. У цехда чиқадиган «Комсомол прожектори» деворий газетасининг редактори.

Уч йилдан бери механика цехида меҳнат қилиб келаётган Тоҳир Алимов, эндиликда моҳир слесарь, дастгоҳларнинг ҳаммаси унга сирдош. Тоҳир Алимовни фақат трактор-йиғув заводида эмас, Тошкент политехника институтида ҳам кўплар танийди. У механика факультети кечки бўлимининг 2-курс студенти. Ҳа, у бугун слесарь, эртага эса инженер бўлади!

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

САМОВИЙ ЙЎЛЛАРДА

Меҳнаткашларнинг ёзги отпускалари, туристик экскурсиялар мавсуми келди. Ҳамма бепоён мамлакатимизнинг турли сўлим жойларига шошилмоқда. Меҳнатсевар кишиларимизга муносиб хизмат кўрсатиш ишига самовий йўлларнинг «чавандозлари» қандай ҳисса қўшадилар.

Тошкент аэропортининг ходимлари ёзги хизмат кўрсатиш мавсумида халқимизнинг эҳтиёжини янада тўлароқ қондириш мақсадида зўр ғайрат билан ишга киришдилар. Тошкент аэропортидан тезюрар реактив самолётлар қатнови давом этмоқда. Пойтахтимиздан, Владивосток ва Иркутск томон ТУ-104 самолётлари қатнамоқда. Ўзбекистон ва Белоруссия пойтахтлари ўртасида ҳам қатнов йўллари очилди.

Шунингдек, Минеральные воды, Симферополь каби курорт шаҳарларга ҳам қўшимча қатнов йўлга қўйилди. Москва, Свердловск, Душанбага қатнайдиган самолётлар сони кўпайтирилиб, Краснодар ва Киевга тўхтовсиз учиш бошланди. Олмаота, Новосибирск, Красноярск, Якутск орқали Тошкентни Магадан билан боғловчи янги самовий йўллардан самолётлар қатнай бошлади.

Республика шаҳарлари томон учадиган ИЛ-14 самолётлари ўрнига АН-24 ва ИЛ-18 пўлат қушлари учадиган бўлди. Тошкент аэропортида маҳаллий ва марказий йўлларга зудлик билан жўнайдиган кишилар учун билетлар сотиш ташкил этилмоқда.

Яқинда шаҳримизнинг Сапёр кўчасида янги шаҳар агентлиги очилди. Унда саёҳатчилар, йўловчилар учун барча имкониятлар яратиб берилади. Кишилар бу ердан хоҳлаган томонларига хоҳлаган вақтларида билет ололадилар.

Коммунистик меҳнат зарбдори Р. Хисомиддинов «Ташхимсельмаш» заводи механика цехининг пешқадам ишчиларидан ҳисобланади. Шу корхонада анчадан буён ишлаётган бу меҳнатсевар ишчи Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига йиллик топшириғини саккиз ойда бажаришга аҳд қилган. Шунинг учун ҳам у смена ва ойлик топшириқларини 160-180 процентга етказиб адо этаётир. Суратда: Р. Хисомиддинов иш устида.
М. Нуриддинов фотоси.

ҚАҲРАМОН ШАҲАР — ЖАСОРАТ ШАҲРИГА

Бу воқеа бундан бир йил муқаддам бўлган эди. Москва ўз фарзандлари — бинокорларни Тошкентга кузатди. Ўзбекистонлик дўстларнинг ярим хароба кўчаларда москваликларни очиқ чеҳра билан кутиб олиши янада ҳаяжонли, жуда илиқ бўлди.

Тошкентликлар жасоратига қойил қолиб, бу ерда биз қаҳрамон шаҳар — жонажон Москванинг шон-шуҳратини улуғлашга ҳаракат қилдик.

Кескин иқлим шароитлари ва биз учун мутлақо нотаниш бўлган ёзнинг жазирама кунларида барча қийинчиликларни қаҳрамонона енгиб, бизнинг тўрт минг кишилик коллективимиз янги Тошкентни қуришга ҳисса қўшди.

Қардош республикалар бинокорлари билан мусобақалашиб, москваликлар ҳам қаҳрамонона меҳнат намуналарини кўрсатдилар.

Нисбатан қисқа муддатда, икки ярим мингга яқин қулай ва ёруғ квартиралар қуриб, тошкентликлар ихтиёрига топширилди. Яна бир неча кундан сўнг тошкентликлар биздан тўрт юз квартира ва 280 ўринли болалар боғчасини қабул қилиб оладилар.

Умумий ҳажми 60 минг квадрат метрдан кўпроқ бўлган майдонда қурилаётган уйларда иш суръати яхши.

Москваликлар ой сайин қурилиш-монтаж ишлари топшириғини ортиғи билан бажармоқдалар. Барча кўрсаткичлар бўйича топшириқ адо этилмоқда. Тошкентда ўз ишининг ҳақиқий усталари меҳнат туфайли шуҳрат қозонишди.

Улар орасида комплекс бригадаларнинг бошлиқлари Иван Гришин, Гордей Конишев, Жиганов, Минаев, Яценко, ер остида ишловчи Павель Гуляев ва Владимир Казимирко бригадалари, Виктор Комиссаров бошлиқ сувоқчилар бригадаси, Александр Калинин бошлиқ бўёқчилар бригадаси коллективлари, Сергей Пушкин ва Владимир Ульянов каби кранчилар, Михаил Мурикин, Виктор Ревуко каби слесарь ва сантехниклар, арматурачи Хлопотин, ғишт терувчи Бирюков каби кўпгина пешқадамлар бор. Уларнинг номлари Тошкент қурилишларида янада зўр ҳурмат билан тилга олинади.

Кўп минг кишилик коллективимизнинг катта муваффақиятларни қўлга киритишида Тошкент ва республика партия ҳамда совет ташкилотлари билан мустаҳкам алоқамиз катта роль ўйнаганини ҳам айтиб ўтамиз.

Олдимизда янада муҳим ишлар кутиб турибди. Лекин, шуни ҳам айтиш кераки, ҳали ишимизда баъзи камчиликларимиз ҳам бор. Бу камчиликлар тез ва сифатли қуришимизга халақит бермоқда.

Биз катта қурилиш жараёнида бу камчиликларни тугатишга ҳаракат қиламиз. Бу эса Улуғ Октябрнинг 50 йилига Тошкентни янгидан қуриш бўйича олган юксак мажбуриятимизни бажариш имконини беради.

Йил охиригача юз минг квадрат метр уй-жой қуришимиз, болалар боғчаси ва мактабни тиклашимиз лозим. Ҳозир барча иш шунга қаратилган.

М. И. КОХАНЕНКО,
«Главмосстрой»нинг Тошкент бошқармаси бошлиғи.

ХУШБЎЙ АТИРЛАР

Тошкент парфюмериячилари юбилей йилида шаҳримиз аҳолисига «Чилонзор», «Феруза», «Салор» деб номланган янги хушбўй атирлар совға қилишмоқчи. Бу янги маҳсулотлар учун шишаларни Москвадаги хрусталь заводи коллективи тайёрлаб беради. Янги атирлар парфюмерия мутахассислари томонидан юксак баҳоланди.

ОЙИГА 8 МИНГ СЎМ ФОЙДА

Бундан беш йил муқаддам транспорт институти электрон-ҳисоблаш машинаси олишга қарор қилганда бу каби машиналар ҳаётимизга эндигина кириб келаётган эди.

Электрон-ҳисоблаш машиналарининг тўнғичи бўлган «Урал-2» машинасини заводдан қабул қилиб олиш ва ўргатиш каби масъулиятли вазифа Нигматжон Зокировга топширилди. Нигматжон ўша вақтда ҳали студент эканлигига қарамай институтда қобилиятли радиотехник бўлиб танилган эди.

Транспорт институти қарамоғидаги «Урал-2» ҳисоблаш машинасида шу кунда республика халқ хўжалиги учун муҳим бўлган бир қанча проблемалар ҳал қилинмоқда. Бу машина ойига институтга 8 минг сўм фойда келтирмоқда. Машина Тошкент темир йўлининг бухгалтерия баланси ҳисобларини, Ўрта Осиё ва Қозоғистон темир йўлларида юк ташиш ҳисобларини бажаради. Тошкент Электротехника заводининг узлуксиз оператив ишлаб чиқариш плани ҳам шу машинада аниқланади.

«Урал-2» нинг йирик буюртмачилари ичида «Узавторемонт» бирлашмаси, «Главташкентстрой», «Ташгипротранс» ва бошқа ташкилотлар бор. Электрон-ҳисоблаш машинасида республиканинг илмий-текшириш институтлари билан ҳамкорликда турли тадқиқотлар ҳам ўтказилмоқда.

Халқ хўжалиги учун катта фойда келтираётган юқоридаги ишлар Н. Зокиров бошчилигидаги институт ҳисоблаш марказининг олиб бораётган ишларининг фақат бир томонидир.

Қ. ҒУЛОМОВ,
физика-математика фанлари кандидати.

ЯНГИ ОПЕРАЛАР

Шонли юбилей йили республикамиз композиторлари учун ҳам қайноқ ижодий йил бўлмоқда. Айниқса, йирик музика жанрида ижод қилаётган композиторлар меҳнат натижаларидан мамнунлар.

«Ҳамза» номли опера асари билан музика ихлосмандларини хурсанд қилган композитор С. Бобоев иккинчи операсини ҳам ёзиб тугатди. «Ёрилтош» деб аталган бу опера болаларимизга муносиб ижодий армуғон бўлди. Мазкур асар ўзбек тилида ёзилган биринчи болалар операсидир.

Истеъдодли композитор Иброҳим Ҳамраев Улуғ Октябрнинг 50 йиллик юбилейига муносиб армуғон ҳозирлади. Бу, композиторнинг «Ойжамол» операсидир. Янги операни саҳналаштириш устида иш олиб борилмоқда.

«Тўй кунида» деб номланган саҳна асари ҳам янги ёзилган опералардан биридир. У композитор А. Берлин ижодига мансубдир. Бу опера ҳам томошабинларга тақдим этилади.

Орша Совет Белоруссиясидаги энг муҳим саноат маркази ва темир йўл тармоғи шаҳри ҳисобланади. Бу ерда кўплаб янги бинолар қад кўтараётган Ленин номли, Тинчлик, Тўқимачилар каби кўплаб янги проспектлар вужудга келди. Суратда: бугунги Оршанинг Днепр дарёси қирғоғидан кўриниши тасвирланган.
В. Лупейко фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ПАХТАКОРЛАРГА 2 МИНГ МАШИНА

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи коллективи ўз маҳсулотлари билан қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини доимо оғирини енгил қилиб келмоқда. Корхонанинг инженер-конструкторлари ўз ижодий меҳнат самараларини қишлоқ хўжалик ходимларига хизмат эттирмоқдалар. Кейинги йилларда «оқ олтин» далаларининг кўрки бўлган қанчадан-қанча янги агрегатлар яратилди.

Булар орасида 17X8-1,8 маркали қатор оралари 90 сантиметр майдонларда пахта терадиган янги машина қишлоқ хўжалик ходимларига жуда қўл келди. Машина конструкциясини давлат конструкторлик бюросининг инженерлар коллективи яратган.

Пахтачилик машиналари яратувчиларининг меҳнат маҳсулидан 480 таси ўтган йилги пахта йиғим-теримида республикамиз пахта далаларида синовдан муваффақиятли ўтди. Бу машиналарнинг ҳар бири мавсумда ўртача 83 тоннадан пахта териб, энг юқори натижага эришди.

Янги икки қаторлаб пахта терадиган машинанинг XT-1,2 машинасидан афзаллик томонлари бор. XT-1,2 машинасида пахта ҳосилини ортадиган системаси такомиллашмаганлиги учун ундан кенг қатор ораларида пахта теришда фойдаланиб бўлмасди. Янги машинанинг терим аппарати конструкцияси бир мунча такомиллашган бўлиб, вазни енгил ҳамда меҳнат унумдорлиги ҳам ортган.

Терим аппаратининг технологик иш жараёни бир мунча такомиллашган. Чунки, аппарат ичидаги пахтани ортиш схемасига ўзгартиш киритилган.

Янги аппарат замирида тор ва кенг қатор оралари бўйлаб пахта терадиган машинанинг янги оиласи вужудга келди. Бу машина билан бир йўла хоҳ икки қатор, хоҳ тўрт қаторлаб пахта териш мумкин. Булар, 12XB-1,2 ва 14XB-2,4 («Ўзбекистон») маркали янги машиналардир.

17XB янги маркали машина партиясини қўллаш бир йилда ярим миллион сўмдан ортиқ фойда келтиради. «Ташсельмаш» заводи юбилей йилида пахтакорлар хизматига 2 мингта 17X8-1,2 маркали машина ишлаб чиқаришга аҳд қилган.

Бу агрегатлар янги ҳосил йиғим-теримигача республикамиздаги пахтакор колхоз ва совхозларга пеш-ма-пеш етказиб берилади.

РЕВОЛЮЦИЯНИНГ БУЮК

Ўн еттинчи йилнинг октябри. Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қилди. Лекин тўрт йилдан буён жаҳон уруши давом этмоқда. Империалистик мамлакатларнинг ҳукмдорлари урушни ғалаба қилгунча давом эттирамиз, деб вайсашади.

Фақат Октябрь вужудга келтирган давлатгина унинг бошлиғигина сулҳ тарафдори. Бизнинг ташқи сиёсатимиз «сулҳ», «тинчлик» сўзлари билан бошланган. Халқ Комиссарлари Совети рус армиясининг бош қўмондони генерал Духонинга душман билан тезликда ярашиш тўғрисида музокаралар бошлашни таклиф этади. Духониннинг контрреволюцион қўмондонлиги бунга рози бўлмайди.

Шундан кейин Ленин: генерал Духонин, сизни вазифангиздан бўшатамиз ва бош қўмондон қилиб прапорщик Криленкони тайинлаймиз» — деган телеграммани юборади. Криленко кўп йиллар революцион курашларда чиниққан киши.

Рус-герман фронтида уруш тинчиб қолди. Бу ерда қирғин уруш тўхтади. Солдатлар ярашиб қолдилар. Энди буни қонуний мустаҳкамлаб олиш зарур. Совет делегацияси Брест-Литовскга ярашмузокараларини олиб бориш учун етиб келди.

Ленин конференция столи атрофида Россиянинг иттифоқчилари ҳам бўлишлари зарур деб ҳисоблайди. Лондоннинг уни чиқмайди. Парижни ҳам. Вашингтон ҳам индамайди. Демак Антанта урушни истайди. Германия ўз сўзини ўтказмоқчи бўлади. У Польша, Литва, Латвия, Эстония, Белоруссиянинг бир қисми Германия қарамоғида қолишини талаб қилди. Украина Германияга қарам давлат бўлиб қолар эмиш.

Ўн саккизинчи йил. Ўн саккизинчи февраль революция учун фожиали ҳолат. Германия қатъий талаб қўйди: ёки Совет ҳукумати ҳамма шартларни қабул қилади, ёки герман қўшинлари ҳужумга ўтади.

Нима қилмоқ керак? Немислар билан яна урушиш керакми? Эски армия тарқоқ ҳолда, янги революцион армия ҳали тузилгани йўқ. Мамлакатда вайроналарчилик, очарчилик, чарчоқлик. Шунда Ленин сулҳ шартномаси қанчалик оғир бўлишига қарамай унга қўл қўйиш даркор, деган қарорга келди.

Бироқ Марказий Комитетда ҳамма ҳам шундай шароитда уруш олиб бориш мумкин эмаслигини яхши тушунавермайди. Лениннинг таклифи Марказий Комитетда бир неча марта муҳокама қилинди.

Ниҳоят етти киши Ленин тарафдорлари, беш киши қарши, бир киши бетараф қолди. Ленин таклифи енгиб чиқди. Ана шундай сулҳ шартномасига қўл қўйиш на қадар оғир бўлганига эндиликда тушуниш қийин эмас. Лекин Ленин: «Тушкунликка тушиш керак эмас, ҳарқанақа минғиллашни улоқтириб ташлаш, тишларни тишга қўйиб туриш, ҳар бир кон томирга, ҳар бир мускулга зўр бериб, синов йўллари орқали ғалабага эришмоқ зарур» — деди.

Ленин Республика йўлида янги синовлар турарди. Энди Антанта очиқдан-очиқ интервенцияга ўтди.

Душманлар чор атрофдан бостириб келмоқдалар. Ана шу оғир синов йилларида Ленин: энг хавфли томон қайси, қандай тактикани қўллаш лозимлиги асосий зарбани қайси томондан бериш кераклиги тўғрисида ўйлайди.

Япон интервентлари Узоқ Шарқдан бостириб кирдилар. Ленин шу замон телеграф орқали: Биз аҳволни ғоят оғир деб ҳисоблаймиз ва ўртоқларни ғоят жиддий равишда огоҳлантирамиз: ҳар қандай хом хаёлларга берилмангиз, японлар эҳтимол ҳужумга ўтишлари мумкин — бу шарт, эҳтимол барча иттифоқчилари уларга ёрдам ҳам беришар.

— Ҳаммадан ҳам тўғри чекинишга, запасларни ва темир йўл асбобларини олиб кетишга алоҳида эътибор бериш керак. Амалга ошириб бўлмайдиган мақсадлар билан бошингизни қотирмангиз. Темир йўл изларини портлатишга, вагонларни ва локомотивларни олиб кетишга ҳозирлик кўрингиз. Минали тўсиқлар тайёрлангиз.

Шимолдан ташвишли хабарлар келди. Душман республиканинг ҳаётий марказларига хавф солмоқда. Ленин фронт қўмондони Кедровдан инглиз-французларнинг олға силжишини тўхтатиш учун барча чораларни кўришни талаб қилади.

«Вологдани оқгвардиячилар хавфидан етарли даражада сақлаб қолдиларингми? Агар бу ишда бўшашувчанликка ёки бепарволикка йўл қўйисангиз ҳеч қачон кечирилмайди».

Чехословак корпусининг бир қисм солдат ва офицерлари антантанинг иғвосидан сўнг фитна кўтаришди.

Сибирда, Уралда, Ўрта Волгада Совет ҳокимияти мағлубиятга учради.

«Бутун куч душманни тормор қилишга қаратилсин!» — деб чақирди Марказий Комитет.

Питердан — фронтга, Туладан — фронтга. Москвадан... Революцион армия мустаҳкамлана борди, у душманга зарба бера бошлади. Ленин ҳарбий иш санъатини эгаллаш керак. Ҳарбий мутахассислар бунга ёрдам қилишлари мумкин, — деди. Чор офицерлари ёрдам қилармиди? — дердилар баъзилар. Бироқ Ленин тушунтирди, исботлаб берди. Партиянинг съезди Ленин таклифини қабул қилди. Минглараб офицерлар ёш Қизил Армияга ўзларининг билими, тажрибасини ўргатдилар, комиссарлар бўлса, улар устидан назорат қилиб турдилар, тарбияладилар, жангчиларни жипслаштирдилар. Партиянинг қанчадан-қанча содиқ фарзандлари — комиссарлар жангларда қатнашдилар. Уларсиз ғалаба қилиб бўлмас эди.

Бироқ ғалабага ҳали узоқ. Агар ёш Совет Республикасини тўфон ва тўлқинларни ёриб кетаётган кема билан тенглаштирсак, Лениннинг ишхонасини шу кема капитанининг бошқариш жойига тенглаштириш мумкин эди.

Революция доҳийси ишчилар билан тез-тез учрашиб туради. Бугун икки ерда: бири Пресня районн клубида, иккинчиси Михельсон заводида сўзлади. Ленин бу жойларда илгари бир неча марта бўлган.

Лениннинг яраси ҳали тузалмаган эди, шу пайт унга Қозон шаҳрининг олинганлиги тўғрисида хабар қиладилар. У чексиз хурсанд бўлади. Қозон ғалабаси Қизил Армияга, унинг кучига ишончни оширди. Симбирск, Самара озод қилинди. Ғалла ва нефтга йўл очилди. Бу катта ғалабалар билан бирга яна бир қувончли хабар тарқалди. Ильич тузалди, Ильич ишга тушди!

— Ҳужумни давом эттириш керак, — дейди Ленин, — аслаҳахона ҳисобланган Ижевскни озод қилиш муҳим аҳамиятга эга.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 2 бет
26 ИЮНЬ, 1967 Й.

Тошкентдаги чинни буюмлар ишлаб чиқарадиган завод коллективи юбилей йилида ғайратига ғайрат қўшиб меҳнат қилмоқда. Айниқса корхона ёшлари пешқадамликни қўлдан бермаяптилар. Чинни асбобларга гул солиш цехининг ёш гул солувчиси Гули Умарохунова ҳам ана шундай пешқадамлардан биридир.

У сменада 1300-1500 донага етказиб пиёлаларга чиройли безак бермоқда ва смена нормасини 1,5 бараварга етказиб адо этмоқда.

Н Тўраев фотоси.

МУРАББИЯЛАР ОТРЯДИ

Республикамизнинг қайси областига борманг у ердаги боғча ва яслиларда Тошкентдаги Н. Крупская номли мактабгача тарбия билим юртини битирганларни учратиш мумкин. Бу билим юрти ҳар йили юзлаб ёшларга йўлланма бермоқда.

Бу йил ҳам билим юртини битирганлар орасида юздан ортиқ қиз турли областларда ишлаш истагини билдирди.

Билим юрти йилдан-йилга кенгайиб, унда ўқиш истагини билдираётганлар сони ортиб бормоқда. Бу йилнинг ўзида 251 студент билим юртини муваффақиятли тугатди.

Қизларнинг ўқишга бўлган ҳаваси Давлат имтиҳонларида яққол намоён бўлди. Битирувчилардан 32 қиз имтиёзли диплом олишга муяссар бўлди.

Пионер ва ўқувчиларнинг ёзги дам олишлари мароқли ўтмоқда. Улар шаҳримиз хиёбонлари ва унинг ченкасидаги оромгоҳларда вақтларини хушчақчақ ўтказмоқдалар.

Суратда: Тошкентдаги Қорақамиш тўғонидан тушаётган шалола.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

САИДАҲМАД СИДДИҚИЙ

Адабий меросимиздан

АДАБИЕТИМИЗ тарихида Ажзий тахаллуси билан шеърлар ёзган шоир Сиддиқийнинг ҳаёти ва фаолияти жуда кам ўрганилган. Сиддиқий 1864 йилда Самарқанд шаҳрининг Ҳалвои гузарида ҳунарманд тўқувчи оиласида дунёга келди. Отаси Ҳасанхўжа турмуш қийинчиликлари натижасида 1871 йилда вафот этди. Ёш Саидаҳмад бувиси қўлида дастлабки маълумотни олгач, қаровсиз қолган оилани тебратиш учун кишилар эшигида хизмат қилабошлайди. Дарбадарона кечирилган машаққатли ҳаёт ёш Саидаҳмад учун ўзига хос университет бўлди. Бўлажак шоир ижтимоий зулм, тенгсизлик, адолатсизлик каби барча синфий иллатларнинг жонли шоҳиди бўлди.

Илм-фанга бўлган кучли муҳаббат шоирни мадраса томон етаклайди, аммо тирикчилик оғирлиги ўқишни давом эттиришга имкон бермайди. Орадан бироз вақт ўтгач, Сиддиқий Бухоро мадрасаларидан бирига ўқишга киради. Ҳар бир нарсага зўр эҳтирос билан қаровчи тиришқоқ Саидаҳмад араб, форс тилларини ўрганишга киришади. Шоир мадрасани тугатгач, ўз олдига рус тилини ўрганишни вазифа қилиб қўяди ва кечки рус мактабига ўқишга киради. 1901 йилда рус маданияти билан яқиндан танишиш мақсадида Россия шаҳарлари бўйлаб саёҳат қилади. Ўз саёҳати даврида улуғ рус халқининг бой маданий мероси билан танишади. 1903 йил ўз Ватанига қайтган шоир янги типдаги мактаб очиб рус тили ва маданиятини маҳаллий ерли аҳолига етказишни асосий мақсад қилиб қўяди ва бу ишга тездан киришади. Русча типдаги мактабнинг очилиши уламо ва муллаларнинг қаттиқ қаршилигига дуч келади. Муаллим ва ташкилотчи Сиддиқий шариат пешволари томонидан кофир деб эълон қилинади. Ҳатто уни ўлдириш «савоби азим» деб ҳукм чиқарилади.

Шоир бир шеърида:

Ҳақ сўйлаян инсонлари такфир этажаклар,

Имонли мусулмонларинга шукр худо-е деганида мана шу ҳаққоний фактдан келиб чиққан эди.

Сиддиқий 1912—1916 йилларда Озарбайжон демократлари билан яқиндан алоқада бўлади. Алиакбар Тойирзода Собир, Маматқулизода Жалил каби йирик Озарбайжон демократлари иштирокида чиқадиган «Мулла Насриддин», «Хўпхўпнома» каби сатирик журналларда ўз шеърлари билан қатнашиб туради, қатор оригинал асарлар яратади.

Сиддиқий булардан ташқари рус тилидан ўзбек тилига қилинган дастлабки таржималарнинг ҳам авторларидан биридир. У Н. В. Гоголнинг «Шинель» повестини биринчи марта ўзбек тилига таржима қилди. Шоир 1914—1918 йилги урушнинг империалистик характерда эканлигини тушунаолди ва уни қаттиқ қоралади. 1917 йил Самарқандда большевикларнинг «Иттифоқ» союзига аъзо бўлиб кирди ва унинг актив ташкилотчиси сифатида танилди.

Сиддиқий Октябрь революциясини зўр хурсандчилик билан кутиб олди. Шоир революцияни олқишлаб:

Зулм кўрган кунларинг энди фаромуш ўлғуси,
Зулм ўти оби-адолат бирла хомуш ўлғуси
Барча илму-маориф шарбати нўш ўлғуси
Бою муллолар бари энди кафанпўш ўлғуси,

деган эди.

Ени социализм қураётган ишчига қарата:

Навбат сеники энди шоирингни кўр ишчи!
Қишлоққа-ю, деҳқонға юзингни ўгур ишчи!
Сўз даври ўтиб кетди, ўтирма югур ишчи!
Етма турубон ишла, вазифанг будур ишчи!

Эй бахт ила иқбол, кел энди бу томонға!
Тоним кўрайник роҳату ором жаҳонда!—

деб хитоб қилади.

Оташин куйчи революциядан кейин бутун кучини революциянинг ютуқларини сақлаб қолиш, социалистик маданиятимизнинг пойдеворини барпо қилиш ишига бағишлади. Умрининг охиригача шоир, педагог, жамоат арбоби сифатида иш олиб борди. 1919 йилда Самарқанд область Адлия бўлими мудирининг ўринбосари, кейинроқ эса бўлим мудири қилиб тайинланди. Унинг шеърлари «Машраб», «Мулла Мушфиқий» каби сатирик журналларда «Гина-гина», «Майна», «Шашпар», «Тир», «Гумном», «Найза», «Шарора» лақаблари билан ўзбек ва тожик тилларида чиқиб турди. Шулар билан бирга Сиддиқий бу йилларда содир бўлаётган халқаро ҳодисаларга ҳам ўзининг муносабатини билдириб, Совет ҳукумати идеологиясининг мудофаачиси сифатида чиқади. Мустамлакачилик сиёсатини қўллаб-қувватлаётган Миллатлар Лигаси кирдикорларини фош қилади. 1922 йилда Сиддиқий соғлиги ёмонлашгани туфайли ишдан бўшаб, Ҳолвои қишлоғига боради ва ўша мактабда муаллимлик ва мудирлик қила бошлайди. 1926 йил ЎзССР Маориф Халқ Комиссарлиги Сиддиқийнинг 25 йиллик педагогик фаолиятини тақдирлаб умрий пенсия тайинлайди. Шоирнинг соғлиги оғирлаша бориб, 1927 йил 15 июнда Ҳалвои қишлоғида вафот этади.

Сиддиқийнинг қачондан бошлаб шеър ёза бошлагани номаълум. Айрим текширувчиларнинг айтишича шоир ўзига ёқмаган ҳамма шеърларни куйдириб ташлаган. Унинг бизгача етиб келган дастлабки шеърлари XX асрнинг бошларида ёзилган. Шоирнинг Октябрь революциясигача бўлган ижоди асосан ижтимоий лирикадан иборатдир. Шоир ижтимоий зулмдан фарёд қилади, замонни лаънатлайди, яхшиликни улуғлайди, жафокаш халқни зулмга қарши курашга чақиради, илм-фанга тарғиб қилади, рус тилини ўрганишга, рус маданияти ва техникасини эгаллашга чақиради.

Сиддиқийнинг ижодий фаолиятидаги характерли босқич Октябрь революциясидан кейинги ижодидир.

Адабий ҳаётдаги етакчи тенденцияни тўла тушуниб, унга эргашган шоир Сиддиқий ўзининг сатирик шеър ва ҳикояларида социализм қуришга халақит бераётган барча элементларни — бюрократ ва амалдорлар, риёкор эшон ва тақводор муллалар, «эски» уламолар ва «ёлғончи» зиёлиларни аёвсиз фош қилади, совет воқелигини, ўз кучи билан ўз бахтини яратаётган ишчи ва деҳқонни, унинг бузилмас бирлигини шарафлайди.

Шоирнинг услуби шу даврда яшаб ижод этган кўпгина қалам эгаларинникидан бирмунча фарқ қилади. Образларнинг қуюқлиги, тасвирнинг сербўёқлиги, чуқур фалсафийлик Сиддиқий шеърияти учун энг характерли хусусиятлардир.

Сиддиқий ижоди эндигина ўрганилмоқда. У қолдирган адабий мерос ранг-баранг. У бунинг билан ўзбек ва тожик адабиётининг ривожланиш тарихига ўзининг муҳим ҳиссасини қўша олган. Унинг мана шу адабий меросини тўплаш, чуқур таҳлил қилиб, халқимизга тақдим қилиш ҳозирги адабиётшунослигимиз олдида турган муҳим вазифадир.

БЕГАЛИ ҚОСИМОВ.
Тошкент Давлат университетининг аспиранти.

СИДДИҚИЙНИНГ ТОЖИКЧА ШЕЪРЛАРИДАН

РУБОИЙЛАР

Зоҳид, бошдан-оёқ риёга ботдинг —
Эл ичра обрўйинг шу дам йўқотдинг.
Бировнинг баҳри-чун номоз ўқиб ҳам,
Таъма бирла унга кўзингни отдинг.

Мен дедим: йўл кўрсат, соҳиби урфон,
Йўл кўрсат қолмайин, оламда нодон.
У деди: мактаб бор, мактаб бор, мактаб,
Ўқи, ўқи яна, ўқигил ҳар он.

ЧИСТОНЛАР

Аввало эди чўчқа,
Охир айланди чўпга.
(Порахўр).

Шўрликда шўра эрур ўзи,
Бир нордон ғўра эрур ўзи.
Димоғидан кибр ёғилади,
Пешонасидан ғурур ёғилади.
(Тўра).

Кўзлари ало,
Ғазаби бало,
Еб тўймас вабо,
Милтиқсиз сайёд,
Пичоқсиз жаллод,
Жон олади бериб нон.
«Олманиединг, чўз
Ҳаққимни »— дея.
Хўкиздан ҳам қилар
Сур бўлиб таъма.
(Бой-судхўр).

Зоҳиран фаришта,
Ботинан шайтон.
Афти худди инсон,
Қилмиши ҳайвон.
Салласи бир ботмон,
Ақли ним мисқол,
Калласи бўш қовоқ,
Мияси пуч ёнғоқ.
Авомга нўхта солади,
Ишини тамом қилади.
(Мулла-имом).

Улуғдир номи,
Пинҳондир доми,
Сўзларига берар зеб,
Қалбида қайнар фириб.

Зоҳиран йиғлайди у,
Ботинида минг кулгу
Ушласа бас қўлингдан,
Илади оёғингдан.
Гадой-ку, тўрваси йўқ,
Тиланчи-ю, хирсдан тўқ.
(Эшон).

Макр либосини игнасиз тикар,
Бировлар уйини оловсиз ёқар,
Қув мушук сингари ахтарар сичқон,
Пашшани пойлайди ўргимчак симон.
(Мозор шайхи).

Бой бўлиб кўрмас роҳат,
Камбағал бўлиб — меҳнат.
(Қиморбоз).

Уйда лоф уради,
Шаробни соф уради.
(Кўкнори).

Оғзи доим дар-дарак,
Асли сассиқ попишак.
(Дуохон).

У. ЮСУПОВ таржималари.

НАМУНАЛАР

* * *

Ҳилолинг сувратидек эй фалак қаддим дуто этдинг.
Вужудим оташи хасратла ёндурдунг фано этдинг
Алим озод экан занжири истибдода банд этгач,
Танимни хаста кўргач раҳм истатдим жафо этдинг
Қаноат этмадинг жисмимни зери поя отмоқдан
Тазаллум тиғилан бошим кесуб тандин жудо этдинг.
Балолар ўқларини ёғдирдинг ижро ўлди.
Бу мақсаддан бани мақдуфи пайкони бало этдинг.
Ҳаётим, шавкатим, шоним йиқув дуфроға паст этгач,
Сарукоримни вайрон айладинг, тахтим қаро этдинг.
Бузилсин чодиринг, анжумларинг назмимдан айрилсун
Хароб ўл бан киби ким обирўйим зиру по этдинг.
Тани мажруҳими қон қатраси қат ўлмаюб ҳоло
Бошимга ханжари бедод чекмак муддао этдинг
Фалак ҳам сен каби овора-ю саргаштадир Ажзий,
Вале билмасмиким раҳм этмади чандон наво этдинг.

1916 й.

„ЛИГИ НОСА“ГА ТАВСИЯ

Жим ўтирма, жаллодга мандат бер,
Каттасан, мақсадингни англат, бер.
Тўпга тутдир арабни, яғмо қил,
Дод эшитма, кўзингни аъмо қил.
«Лиги Носа» эрур сенинг отинг
«Панлава», «Чемберлен» эрур зотинг.
Бойга тегма, фақирни ўлдургил
Мингтасин бир чуқурга кўмдургил.
Коммунистдан сира вакил олма
Ўз бошингни тузоққа илдирма.
Шарқ эли «культур»ингдан айлансун
Қул бўлиб мандатингга бойлансун.

1926 й.

„ТИЛАК“

Эй худо, тоғларни олиб ерга бирдан ташла-чи!
Куйди, ёнди «лорд» ва «борун» бир қиёмат бошла-чи.
Қон ютуб «лорд» шарқ элидин тўплаган сармоясин
Ишчиларга топшуриб, топсунму элдан соясин.
Боқ-чи тангрим «чор»чиларга қолдилар ҳайрон бўлуб
Қолди-ку бечораларнинг ўйлари вайрон бўлуб.
Эй худо-ё, иш қилиб ерни оёқ остидан ол
Остидин тут, оғдарилсун, кўргаз энди турфа ҳол.
Ағдарилсун халқи олам, тушгали ер топмасун.
Ерни қайтиб ўрнатишга большевик эр топмасун
Бу на ҳолдур Ранж борлар ҳар шаҳарда тўпланур
Қипқизил байроқ қўлида «Тангри йўқ!»— деб шўхланур.
«Қани чоринг, қани хонинг, қани ул беклар?!»— деюр,
«Олдик энди биз улардан, ўч ила кеклар!» деюр.
Бўри тишли, қўй терили, чордин айрилғон замон
Бермади бу большевик, эски қурумсоққа омон
Ҳеч гуноҳи йўқ эди бечора мулла, бойларинг
Боқмас эрди қайрилиб, очлиқда ўтса ойларинг.
Бўлса молинг алдаб опур, бўлмаса боқмас эди
Хизматида ҳақ сўрасанг унга хеч ёқмас эди
Бундин ортиқ ҳеч гуноҳи йўқ эди ҳеч уларинг
Барча айби элга ёқмас, туҳматидир бунларинг
Сўнгра ундай бўз болани хизматига олдуруб,
«Кўнгли синғон камбағал»— деб ўз ёнида қолдуруб
«Жон укам!» деб билганича тарбият айлар эди
Белига инсонпарастликдан камар бойлар эди...
Бовар айланг бундан ўзга ҳеч гуноҳи йўқ десам
Кўнгли оппоқ чин мусулмон ҳеч сиёҳи йўқ десам
Бўлди саккиз йил шуларга, большевиклар каттадир
Шул сабабли бой бобомнинг белбоғи бир латтадир.
Эй худо, боқсангчи бундоқ бою мулло ҳолига
Қолмади майли унинг дунёда тилло-молига.

1925 й.

ТАБРИК

«Машраб» бобо ҳайитлар, бўлсун санга муборак!
Бу янги бир замонда янги асо муборак!
Ҳар кимса хизматингни табрик этарда тақдир,
Йилларча иш тутишға аҳду вафо муборак!
Қопса қўлинг ёзишдан қарфит бўлиб қаламлар
Танбаллик ўлса сандан биздан рижо муборак!
Мулло-ю хўжа-ю, бой, эшону муфти аълам
Деб қилмағил риоя бу феъл номуборак.
Эшон йўлиға суққил ҳайвон суробларини
Рафтори номуносиб бошад гужо муборак
Зуҳҳоду шайхларни қўрқмай уриб йиқитғил,
Уларга бу замонлар — мотам азо муборак!
Масъул ишчиларни кўп сиқма, айла инсоф,
Зероки баъзисидан элга жафо муборак.
Бўлсун узоқ умри, эгрини бир нафасдек
Элдан илоҳи омин сандан дуо муборак.

«Машраб» журналининг бир йиллигига бағишланган.

1925 йил.

БОШИМДАН ЎТГАНЛАР

Оё дўстлар, бифодарлар қулоқ солинг
Кўп қатори бу дунёга келдим мано
Кўрдим дунё одамлари нодондирлар
Шайтон билмас нағмаларни қилдим мано.
Ёшлигимда мактаб-пактаб ман кўрмадим
Виждон аҳли юрғон йўлдан ман юрмадим
Инсонликнинг тариқатин ман билмадим
Ўзлигимдан топқон йўлдан юрдим мано.
Ўн олтига киргандан сўнг мактаб бордим
Олти ойда нари-бери хат чиқардим.
Пул топмоқнинг савдосидан ҳар ён бордим
Оқсоқолга мирзо бўлиб кирдим мано.
Ундан кейин ошиқ бўлдим тенгажонға
Қандай қилсам кўпроқ бўлур пул ҳамёнға
Кўрдим қандоқ тадбир лозим бул замонға
Мансабдорлиқ орзу ҳавас қилдим мано.
Амал-памал олғон киши иззат топғай
Ҳар кишига ҳар сўз деса қулоқ солғай
Халқ ичида эътибори катта бўлғай
Ушбу йўлни яхши тадбир билдим мано.
Халқ экини молим учун яйлов бўлди
Молим менинг экин ичра ҳайдов бўлди
Урдим, сўкдим бул тўғрида ким гапирди
Бундан бошқа кўп ишларни қилдим мано.
Ўлпон териб топширмоққа вакил бўлдим
Олғон пулдан хазинаға оз топширдум
Ҳамён ичра шул пуллардан кўпроқ урдим
Беш юз эллик сўмға ҳовли олдим мано.
Одамларнинг юракларин ёрғон эдим,
Андак ишда кўп пулларин олғон эдим,
Кўп кишини ташвишларга солғон эдим,
Қандай бўлди энди қўлға тушдим мано.
Биров хотин олмоқ учун тўй берганда
Оқшом никоҳ қилмоққа эл йиғилганда
Саккиз червон талаб қилсам бермаганда
Тўйни бузиб мажлис аҳлин қувдим мано.
Банка пулидан қанча пулни ишлаганман
Ҳар кишидан беш сўм, тўрт сўм ушлаганман
Гапирганни йўлин топиб тишлаганман.
Жамиятнинг қарғишини олдим мано.
Эл қарғиши қилди мани охир расво
Эл арзаси бирлан мани тутди «ГПУ»
Мансаб, иззат-эътиборим кетди ҳоло
Қилмишимнинг мукофотин кўрдим мано.
Каптар каби ҳар хирмондан дон терардим
Тустовуқнинг хўрозидек қичқирардим
Қарға каби беданага чанг урардим.
Қарчиғайнинг чангалига тушдим мано.
«ГПУ» мандан ҳаргиз пора-мора олмас,
Ёлғон-яшиқ сўзларимга қулоқ солмас.
Элга маълум бўлғон ишни ёпса бўлмас
«Мардум» ичра ҳайрон-сарсон қолдим мано.
Ёмонликдан манъ қилғонни ёмон кўрдим,
Яхшиликдан ёмонликни яхши кўрдим
Ҳукуматнинг қонунига қарши турдим
Шул сабабдан ёмон кунда қолдим мано.
Ман биламан бир ман ўзим шундоқ, эмас,
Мандан бошқа менга ўхшаш камроқ эмас
Ман ўйлаган маълум бўлди андоқ эмас,
Андоқ эмасликни ҳоло билдим мано.
Лекин мандан бир иш қолди қилолмағон
Худойлиқнинг рутбасини ололмағон
Бир нечалар чангалимдан қолди омон.
Ҳасрат билан бу дунёдан ўтдим мано.

1925 йил.

СТРАТЕГИ

Владимир Азин — Ижевскка ҳужум қилаётган йиғма дивизияга қўмондонлик қилади. У дивизиянинг ёш командири, гражданлар уруши қаҳрамонлари авлодининг чексиз жасорати ва ҳарбий маҳоратини ўзида акс эттирган коммунист эди.

Азин дивизияси доҳий наказини бажарди: Октябрь революциясининг бир йиллик байрамигача Ижевскни эгаллади.

Худди шу кунларда Бутун Россия Советларининг олтинчи съезди давом этарди. Съезд Совет Республикаси номидан антантага сулҳ тузишни таклиф қилди. Гражданлар уруши йилларида жуда кўп тинчлик таклифлари киритилди.

Бироқ империалистлар яна ҳарбий юриш қилишмоқчи бўлдилар. Душманлар куч тўплашмоқда. Республика зарба беришга тайёрланмоқда. Ишчи-Деҳқон Мудофааси Совети тузилди. Владимир Ильич мудофаа Советини бошқариб борди.

«Ҳозирги пайтда энг муҳими... бутун кучни сафарбар этишдан иборатдир. Ўртаҳол деҳқонлар аҳолининг кўпчилигини ташкил этади. Улар билан мустаҳкам дўст бўлиш керак, уларнинг эҳтиёжлари тўғрисида ўйлаш лозим. Ана шунда ўртаҳол деҳқонлар Совет ҳокимиятининг содиқ ҳимоячилари бўлиб қоладилар».

Лениннинг бу фикрлари революция доҳийсининг энг мураккаб шароитда ҳам энг тўғри стратегик йўл кўрсатиб бера олишини кўрсатди.

Армия ўсди, кучга тўлди. Қанча милтиқ, қанча ўқ, қанча тўп керак: полк ва дивизияларни фронтга қандай қилиб етказиш керак? Ана шундай оғир пайтларда партия ҳамма вақт ишчилар синфига мурожаат қилди.

Москва-сортировочная депоси партячейкасининг раиси Иван Турков қисқагина нутқ сўзлади: Ильич ёрдам беришни сўради, — деди у. Ўша куни ўн уч коммунист ва икки партиясиз кечаси билан, ўзларининг ишларидан кейин, бепул ишлашди. Уч паровозни тузатиш керак... Улар ўзларининг бу ишлари тўғрисида газеталарга ёзилишини ҳам, уларнинг ташаббусини мингларча кишилар қўллаб-қувватлашини билмасдилар. Ўн беш киши бу тўғрида ўйламаганлар ҳам.

Ленин бу ташаббуснинг моҳиятини, унинг тарихий аҳамиятини, бу коммунистик меҳнатнинг куртаги эканлигини очиб берди. Бутун мамлакат бўйлаб шанбаликлар бошланиб кетди.

Республика душманлар қуршовида. Ленин антантанинг мақсадини фаҳмлаб олди. Марказий Комитет доҳий планини тасдиқлади: асосий зарбани асосий душманга бериш керак. Империалистлар асосан Колчакка ишонардилар.

Ленин Фрунзенинг қўмондонлик маҳоратига ишонади. Қудратли зарба берувчи куч—Шарқий фронтнинг жанубий қўшинлар группаси вужудга келтирилади. Фрунзе — қўмондон, Куйбишев революцион ҳарбий совет аъзоси қилиб тайинландилар.

Волганинг чап соҳилидаги кичик шаҳарчалар ҳарбий қалъаларга айланади. Колчак генерал Капелнинг терма корпусини ишга солади. Чапаев дивизияси душманнинг барча ҳужумларини қайтариб, жанг билан олдинга силжий бошлайди. Капелнинг батальонлари ҳам. Белая дарёсининг сувлари ҳам қизил полкларнинг шиддатли ҳужумини тўхтатолмайди.

Уфа озод қилинди, Уралга йўл очилди, бироқ Ленин хавотирланади: ҳужумни бўшаштирмаслик керак — Колчакни бутунлай мажақлаб ташлаш керак. Урални қишгача озод қилиш лозим...!

Бешинчи армиянинг қўмондони Тухачевский «Урал озод қилинади!— деб жангчилар номидан қасамёд қилган эди. Доҳий наказы бажарилганлиги тўғрисида қуйидаги телеграммани юборди.

«Қадрли ўртоқ ва синалган содиқ доҳимиз! Сен қишгача Уларни олишга буйруқ берган эдинг. Биз сенинг жанговар буйруғингни бажардик. Биз энди Сибирга йўл олдик».

Нима учун Ленин Урални қишгача озод қилиш керак деди? Урал бу мингларча озод қилинган жойлардан бири. Урал — республикани мудофаа қилиш учун зарур бўлган заводлар. Бу Сибирга ҳужум қилиш учун одам кучи берадиган манбаа эди.

Ана шу тарзда ленинча стратегия душман стратегиясини пучга чиқарди.

Империалистлар асосий зарба бериш йўлини ўзгартирдилар. Пойтахт ҳар қандай ҳужумни қайтаришга тайёр. Энди жануб томондан Деникин Москвага бостириб келмоқчи. У Воронежни, Орёлни босиб олди, озиқ-овқат келмай қолди. Болалар қийинчилик билан тўйғазилди. Очарчилик борган сари кучлироқ сезилмоқда.

Душманлар ҳаммаёққа жар солди: «Совет ҳукумати Москвадан кўчиб кетди. Совет ҳокимияти ағдариб ташланди, Россияда монархия қайтадан тикланди» — деган уйдирмаларни тарқатди.

Йўқ, Совет ҳукумати Москвада. Ленин кабинетида бўлиб ўтган Марказий Комитет Пленумида Деникинга қандай қилиб зарба бериш тўғрисида сўз борди.

— Ҳа, — деди Ленин.— душман бизни чўчитмоқчи, ҳеч қачон чўчитаолмайди. Душман ҳеч қачон ғалабага эришолмайди! Планимизни ўзгартиролмайди, ваҳимага тушиш керак эмас. Душман зўр бериб янги кучларини ташламоқда, хавф ҳаддан ташқари зўр.

Марказий Комитет партиянинг барча аъзоларини жангга сафарбар этди! Александр Ильич Егоровни Марказий Комитет жанубий фронт қўмондони қилиб тайинлайди. Атоқли ҳарбий мутахассис бир неча бор полкларни ғалаба жангига олиб борган. Будённий ва Ворошиловларнинг чавандозлари кўп иш кўрсатдилар, — улар қарши ҳужумга ўтишда асосий куч бўлдилар. Отлиқлар тўсатдан ҳужум қилиб, Деникин фронтини бўлиб юборишда пиёдаларга ёрдам бериши керак. Марказий Комитет плани ана шундай.

Ленин стратегияси яна ғалаба қилди. Бир кунда уч ғалаба: Питер остонасида Юденич тор-мор этилди, Эстония яраш сулҳига қўл қўйди, Ленин буни рус ишчиларининг ғарбий Европага дарча очишлари билан тенглаштирди, душманга қарши курашда бурилиш нуқтаси деди. Энди бутун куч ички қурилишга қаратилади.

Гражданлар урушининг учинчи йили. Мамлакат харобага айланган. Похол ковушни ҳам топиб бўлмайди. Лекин шу чорик кийган кишилар ғалаба қилишмоқда ва ғарбий фронтдан Москвага ўлжалар келтирмоқда. Польша билан сулҳ шартномаси тузилди. Бироқ Ленин яна огоҳлантирди: «Агар Врангель батамом тор-мор этилмаса, Польша устидан эришилган ғалаба ҳақиқий ҳисобланмайди. Врангель ҳужуми Польша ҳужумининг бир қисми, холос. Қишда Деникиннинг қолдиқларини тугатмаганимиз учун Қрим фронтида зарар кўрмоқдамиз. Партиянинг диққати, энди Қрим фронтига қаратилиши керак! Генерал ҳужумининг охирги таянчи яксон қилиниши керак.

Врангель қўлдан чиқариб юборилди, мана энди у Перекопни истеҳкомга айлантирмоқда. Душманлар қизиллар бу ердан ўтаолмайдилар, деб ўйладилар. Эллик биринчи дивизия қўмондони Василий Блюхер Перекопга бостириб бориш оғирлигини, деярлик мумкин эмаслигини билади. Аммо, Ленин: «Биз халқимизни яна бир қиш ичи азобда қўяолмаймиз» — деди.

Бу жанг бутун уруш давомида энг оғир ва даҳшатли жанг бўлса керак. Эҳтимол бу энг охирги жанг бўлгани учун шундай оғир туюлгандир. Владимир Ильич бу ғалабани Қизил Армия тарихида энг шонли саҳифа деб атади. Қизил Армия жангчилари бундай истеҳкомни қандай қилиб олганларига ўзлари ҳам ҳайрон қолдилар.

Оғир синов йиллари тугади. Минг кундан кўпроқ ташвишли ва машаққатли кунлар. Ленин революция стартеги, ғоят мураккаб ва ғоят оғир илм стратеги эди. Ленин Совет давлатини ҳалокатдан сақлаб қолди. Ленин даҳоси ғалаба қилди. Ёш Совет давлати тинч қурилиш даврига ўтди.

М. РАҲИМОВ.

САНЪАТ ОЛАМИГА САЁҲАТ

СУРХОНДАРЁ ТЕАТРИ ТОШКЕНТДА

Шаҳримизда республикамиз областлари театрларининг ҳафталик гастролларини ўтказиш одат тусига кириб қолди. Бу ҳар томонлама фойдали ташаббусдир. Область театрларининг коллективлари пойтахтнинг талабчан томошабинлари олдида ўз санъатларини намойиш қиладилар, ютуқ ва камчиликларини аниқлайдилар. Бундан кейинги режаларини белгилайдилар.

Яқиндагина шаҳримизда Қарши область музикали драма театри санъаткорлари меҳмон бўлишган эди. Мана, шанба кунидан бери Сурхондарё область музикали драма театри коллективи Тошкентда ўз гастролларини ўтказмоқда.

Сурхондарё область театри ўзининг каттагина тарихига эга. Театр 1934 йилда ташкил қилинган бўлиб, 1948 йилга келиб, Бухоро область театри билан бирлаштирилди. Театр 1959 йили, Улуғ Октябрнинг 40 йиллик тўйи арафасида қайтадан ташкил этилди. Унинг репертуарида кўпгина яхши асарлар бор. Ижодий коллектив сўнгги ўн йил мобайнида Ҳ. Ҳакимзоданинг «Бой ила хизматчи», «Холисхон», «Майсаранинг иши», З. Фатхуллин ва Ш. Саъдуллаининг «Ватан ишқи», Ў. Умарбековнинг «Ўликлар кечирмайди» каби асарларини саҳналаштирди. Театр коллективи ўзбек драматурглари билан бир қаторда қорақалпоқ халқининг яқин ўтмишини ҳикоя қилувчи кўпгина асарларни ҳам томошабинларга тақдим этди. Драматург Хўжаниёзовнинг «Севмаганга суйканма» асари бунга ёрқин мисол бўла олади. Шунингдек, қардош халқлар адабиётидан — тожик драматургиясининг таниқли асарларидан бири «Севганидан айрилмасин» пьесаси, татар драматурги Х. Вахитнинг «Биринчи муҳаббат», қозоқ драматурги Шанғитбоевнинг «Жон қизлар» асарлари санъат мухлисларига манзур бўлди.

Театрнинг ижодий коллективи ҳар йили қардош республика ва областларга чиқиб, ўз санъатини намойиш қилиб туради. Туркманистон, Тожикистон республикаларида, Самарқанд, Бухоро, Қашқадарё областларида ўтказилган гастролларда томошабинлар театр коллективининг маҳоратига тахсин ўқидилар.

— Театримизнинг ўттиз йилдан ортиқ тарихида кўплаб истеъдодли санъат усталари етишиб чиқди,— дейди театр директори Муҳиддин Мажидов. — Республикада хизмат кўрсатган артистлар Зоҳид Олимов, Ҳадича Бобохонова, истеъдодли артистлардан М. Саримсоқова, Х. Мухиддинов, С. Нурматов, О. Олимова, Т. Туробова, Н. Қобилов, умидли ёшлардан А. Раҳматов, С. Раҳимқулов, М. Мажидов, Н. Абдукашова, Г. Муҳиддинова, И. Ғофуров, Т. Муродов, М. Давлатов, Н. Пардаев ва бошқалар шулар жумласидандир.

Сурхондарё область театрининг ижодкорлари Тошкентда Соҳиб Жамолнинг «Гули сиёҳ», Стадникнинг «Хавфли учрашув», маҳаллий драматург Ҳ. Азимовнинг «Тақдир», Ў. Умарбековнинг «Ўликлар кечирмайди», Бекниёзов ва Исломовларнинг «Икки ўт ўртасида» асарларини намойиш қиладилар ва катта концерт кўрсатадилар.

Шанба куни Ленин комсомоли номидаги маданият ва истироҳат боғида, Муқимий номли музикали драма ва комедия театрининг ёзги биносида намойиш қилинган «Гули сиёҳ» спектакли томошабинларда катта қизиқиш уйғотгани, область театри коллективининг гастроли муваффақият билан ўтади дейишга ишонч туғдиради.

Ленинграддаги С. М. Киров номли опера ва балет театрида «Ажойиботлар мамлакати» номли балет кўрсатилди. Асарни РСФСРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Л. Якобсон яратган. Ленинградлик композитор И. Шварц бу саҳна асарини басталаган. Уни Палех мактабининг рассомлари Г. Немкинов ва Н. Ливановалар безашган.

Қаҳрамонлик темаси асосида яратилган янги спектаклда афсонавий мамлакатда бўлган воқеалар ифода этилади. Саҳнада қатнашувчилар ҳам афсонавий кишилардир.

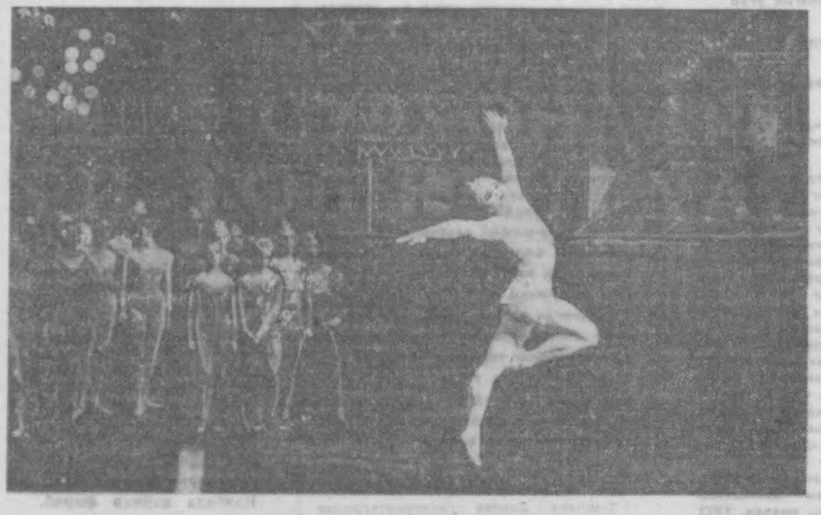

Суратда: ана шу балетдан бир кўриниш. РСФСР халқ артисти Ю. Соловьев — парвоздаги лочин ролини ижро этмоқда.

П. Федетов фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

ТАНИШИНГ: ФУТБОЛ ВЕТЕРАНИ

СПОРТ

БИРИНЧИ ДАРВОЗАБОН

Пантелеймон Николаевич Хельвас 1915 йилдан бошлаб футбол ўйнай бошлади. У кўча командасида ўйнар эди. 1917 йилга келиб у Тошкент шаҳар терма командасининг дарвозасини ҳимоя қила бошлади. Бу қуйидагича содир бўлди. Бир куни кўча командалари учрашаётган вақтда шаҳар терма командасининг капитани Александр Иванов бу учрашувга келиб қолди. У футбол ўйинини кузатгандан сўнг, дарвозабонни шаҳар терма командаси составида ўйнашга таклиф қилади. Тошкент шаҳар терма командаси Қўқон терма командаси билан учрашиши керак эди...

Пантелеймон Николаевич биринчи халқаро учрашувларни ҳам жуда яхши билади. 1918 йил эди. Шу вақтда Тошкентда асир тушган Австрия — Венгрия офицерларининг бир группаси бор эди. Шаҳар терма командаси ана шу офицерлар командаси билан учрашди. Учрашув кадет корпусининг стадионида бўлиб ўтди. Учрашувга қизиқиш жуда ҳам катта бўлди. Бу матчни шаҳар терма командаси 8:0 ҳисобида ютиб чиқди. Иккинчи халқаро ўртоқлик учрашуви Туркистондаги Афғонистон дипломатик ваколатхонасининг командаси билан бўлиб ўтди.

1920 ва 1921 йилларда Тошкентда Ўрта Осиё командаларининг биринчи ва иккинчи олимпиадаси бўлиб ўтди. Тошкент футболчилари бу олимпиадаларда ҳам юксак маҳоратларини кўрсатиб, ишқибозлар олқишига сазовор бўлганлар. Хельвас икки олимпиадада биринчи даражали иккита диплом билан тақдирланган. Ўрта Осиё иккинчи олимпиадасидан сўнг Тошкент спортчилари Москвага жўнаб кетдилар.

Москвада тошкентлик футболчилар ўзларига муносиб рақиб топдилар. Улар Москвада чанғи спорти ишқибозлари Жамияти ва Рогожско — Симоновский спорт ишқибозлари клуби командаси билан учрашдилар. Учрашувнинг биринчи ярми дуранг натижа билан тугади. иккинчи бўлимда эса москваликлар дарвозасига киритилган ягона тўп Тошкент футболчиларига ғалаба келтирди. Туркистон терма командаси иккинчи марта Москвага бориб, сўнг Ленинград командаси билан 1927 йилда учрашди. Ленинград шаҳрида Туркистон командаси «Большевик» заводи футболчилари билан беллашиб, 1:0 ҳисобида устун келдилар. Пантелеймон Николаевичнинг ҳикоя қилишича, Пролетарский заводи футболчилари билан бўлиб ўтган иккинчи учрашув тошкентликлар фойдасига 7:0 ҳисобида тугади.

1922 йилда П. Н. Хельвас механика техникумини тугатиб, армия хизматига жўнаб кетди. Армиядалик вақтида у учувчилар билим юртини тугатди ва босмачилар билан бўлган жангларда иштирок этди. 1925 йилга келиб, самолёти билан аварияга учради. Самолёт учиб кетаётган вақтида мотор бирдан ишламай қолди. Самолёт ерга санчилди. Хельвас қўлини синдириб олди. У беш кунгача хушидан кетиб ётди. Врачлар унинг соғайиб кетишига умид қилишмасди. Спортчининг чиниққан организми ўлим билан олишиб, уни енгди. П. Н. Хельвас қўли унчалик соғайиб кетмаган бўлса ҳам, ўчишларини давом эттира берди. Врачлар унга рухсат беришмади. Пантелеймон Николаевич хизматдан бутунлай кетишга мажбур бўлди. Дарвозабон Тошкентга қайтди. Яна тренировка машғулотлари, яна ўйинлар. 1932 йилда Пантелеймон Николаевич инженерлик дипломини ҳимоя қилиб, Ильич заводида ишлай бошлади. Хельвас фақат футболчигина бўлмай, моҳир енгил атлетикачи ҳам эди.

1939 йил 23 декабрда Йўлдош Охунбобоевнинг ўзи Пантелеймон Николаевич Хельвасга «Катта Фарғона канали қурилишининг қатнашчиси» значогини топширди.

Спортчи-инженер беш марта Ўзбекистон Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиғи билан мукофотланган. Унинг кўкрагини «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги» медали ва «Ҳурмат белгиси» орденлари безаб турибди.

Пантелеймон Николаевич умрининг 52 йилини спортга бағишлаган. Ҳозирги кунда у футбол ўйнамаса ҳам, эстафета учрашувларида иштирок этмаса ҳам, спортни пропаганда қилишда ва ривожлантиришда актив иштирок этмоқда. У ўзбек спорти тарихи музейини ташкил қилиш комиссиясининг раиси ва спорт ветеранлари совети раисининг ўринбосаридир.

Республикамизда футбол ўз традицияларига эга. Ўзбек футболи ўзининг биринчи қадамларидан бошлаб ғалабага бўлган катта ишонч ва маҳорати билан эътибор қозонган. Улар Москва, Ленинград, Самара, Оренбург командалари билан бўлган учрашувларда катта маҳорат билан ўйнаб, кўпгина ғалабаларни қўлга киритганлар. Мана шу яхши традицияларни ҳозирги кунда севимли «Пахтакор» командамиз давом эттирмоқда.

Г. ТИПЛИЦКИЙ.

Ҳодиса

ЭҲТИЁТСИЗЛИК ОҚИБАТИ

Баъзи транспорт ҳайдовчилари ўзларига топширилган вазифага бепарво, масъулиятсизлик билан қарайдилар ва ҳаракат қоидаларига аҳамият бермайдилар. Аммо, кўпчилик йўловчилар ҳам транспортга чиқиш, тушиш қоидаларига риоя қилмайдилар. Натижада бахтсиз ҳодисалар рўй беради. Йўловчи Мария Латипова қоидага риоя қилмаслик оқибатида қаттиқ шикастланди.

Шу йил 12 мартда 2-автопаркнинг 2-депосига қарашли 114-троллейбус ҳайдовчиси Нина Маннопова Фурқат кўчасида 66-алоқа бўлимининг ходими Мария Латиповани орқа эшикдан тушаётганини кўрмай троллейбусни юргизиб юборади.

Эшик қисиб қолган Латипова бир неча метр ерда судралиб боради. Йўловчиларнинг бақириғи билан Нина троллейбусни тўхтатади. Марияни хушсиз ҳолда касалхонага олиб кетадилар.

Касалхонада даволанган Латипова ҳали ҳам бутунлай соғайиб кетмаган. У қўлтиқ таёқ ёрдамида юради.

Ҳайдовчи Нина Маннопова тегишли жазосини олди. У уч йил троллейбус ҳайдашдан маҳрум этилди.

Кўрдингизми, ҳайдовчи ҳам, йўловчи ҳам юриш-туриш қоидаларига риоя қилганларида бундай нохуш ҳол содир бўлмасди.

Х. ТОШХЎЖАЕВ.

ДАМ ОЛИШ УЙИНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ

«Октябрь 10 йиллиги» дам олиш уйи республикамизда энг кекса оромгоҳ жойлардан бири ҳисобланади. У юбилей йилида ўзининг 40 йиллигини нишонлайди.

Мамлакатимизнинг турли бурчакларидан бу ерда ҳордиқ чиқариш учун ҳар йили кўплаб дам олувчилар келади. Уларни дам олиш уйидаги кўм-кўк майсазорлар, сояли хиёбонлар ўзига мафтун қилган.

Дам олувчилар ихтиёрига кенг ва ёруғ корпуслар, спорт майдончалари, кутубхона ва бошқа ҳордиқ чиқариш жойлари бериб қўйилган. Шунингдек, бу ерда бадиий ҳаваскорлар тўгараги ташкил қилиниб, у дам олувчиларга маданий хизмат кўрсатаётир.

Сергей Бондаренко дам олувчиларнинг зерикишига йўл қўймайди. У ҳар вақт қизиқарли ўйинлар кўрсатади.

Бу йил дам олувчилар сони янада кўпайди. Бу ерда Тошкентни қайта тиклаш учун ёрдамга келган қардош республикалар қурувчилари ҳам кўнгилли ҳордиқ чиқаришмоқда.

Редактор ўринбосари Ҳ. ИБРОҲИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР — РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР — РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО ТЎЛҚИНЛАРИДА

26 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 Д. Верди. «Леньянодаги жанг» операсидан парчалар.
18.30 Ўзбек балетларидан куйлар.
19.20 Сиз ёқтирган қўшиқлар (татарча).
20.10 «Гусли». Музикали очерк.
20.45 «Қизилқум олтини» деган эшиттириш (ўзбекча).
21.25 **Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.**
22.00 **«Дунё воқеалари»** (ўзбекча).
22.10 **Экран куйлари.**
22.40 Ҳамид Нурий. «ОТА-БОЛА» деган очерк (ўзбекча).
23.20 **Дам олиш концерти.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 **Фурқат ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар.**
19.30 Қардош республикалар ёзувчиларининг асарлари. Арман ёзувчиси Беник Сайроянцнинг «Рус қалби» повести асосида радиопостановка (русча).
20.10 **«Куйлардан — қўшиқларга».**
20.45 Илмий темаларда эшиттириш (русча).
21.00 С. Зуннунованинг «Меҳр» деган ҳикояси (тожикча).
21.20 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг программаси. Такрорий эшиттириш.

27 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 **Концерт.**
8.25 **Совет авторларининг қўшиқлари.**
9.30 Увертюралар.
9.45 **«Юбилей йили вахтаси»** деган суҳбат (тожикча).
10.30 **Топишмоқли концерт.**
11.10 Тарих фанлари кандидати В. Сизранцевнинг «Партия ўқуви йили якунлари» деган суҳбати (русча).
11.25 **Дуторчи, республикада хизмат кўрсатган артист С. Йўлдошев концерти.**
12.15 **Спорт эшиттириши** (ўзбекча).
12.30 Опералардан парчалар.
13.30 Рус композиторлари операларидан рақслар.
16.10 «Композитор И. Икромов ижоди». Музикали эшиттириш.
18.10 **Ленин ҳақида ҳикоялар** (ўзбекча).
18.30 **Партия ҳақида, Ватан ҳақида қўшиқлар.**
19.20 Қорақалпоқ куйлари.
20.00 «Ўзбекистон қурилишларида» радиожурнали (русча).
20.45 «Ҳамиша омма билан биргаликда» деган эшиттириш. Радио эшитувчиларнинг хатлари асосида (ўзбекча).
21.25 **Қишлоқ хўжалик ходимлари учун концерт.**
22.10 **Дўстлик қўшиқлари.**
22.40 Ўзбекистон ёзувчиларининг ҳикоялари. С. Зуннунова. «Қўллар» (русча).
23.20 **Янги Тошкентни қураётганлар учун эстрада концерти.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Таниқли ижрочилар концерти.
19.00 **Ўзбекистон ёзувчиларининг янги асарлари.** Ж. Абдуллахоновнинг «ТЎФОН» романидан парчалар (ўзбекча).
19.30 Баян учун пьесалар.
20.10 **Ўзбек давлат филармониясининг солистларининг концерти.**
20.45 «Юность Узбекистана» радиостанциясининг эшиттириши (русча).
21.00 **Пахтакорлар учун концерт** (тожикча).
21.30 Болтиқ бўйи халқларининг куйлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 1. «Букри тойчоқ» радиоинсценировкаси. 2. «Генрик Венявский». Музикали эшиттириш.
17.30 «Милан Ла Скала опера театри» деган музикали эшиттириш.

„ЗАНГОРИ" ЭКРАНДА

26 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)
Рус тилида:

18.00 Телевизион янгиликлар.
18.20 Болалар учун. **«Эмлашдан қўрққан бегемот»** деган кинофильм.
18.30 Реклама ва эълонлар.
18.40 **«Алангали йиллар шоҳидлари».** Адабий эшиттириш.
19.10 Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида:

19.15 Телевизион янгиликлар.
19.35 **«ОКТЯБРЬ»** программаси. **«В. И. Ленин декрети билан».** Эшиттириш Сирдарё областига бағишланади.
21.05 «ДОКТОР ШЛЮТТЕР». Телевизион бадиий фильмнинг учинчи серияси.
22.45 Телевизион театр. Н. Пирожков. «ТАҚДИР».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)
Ўзбек тилида:

18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Физика. **«Электростатиканинг асосий масалалари».**
19.00 **«Уйинсиз келишув».** Ҳужжатли фильм (рус тилида).

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Москвада Озарбайжон ССР ҳафталиги. Озарбайжон олимлари.
20.30 «Нижегородск Кремли». Горький шаҳридан олиб кўрсатилади.
21.00 Телевизион янгиликлар.
21.20 Музикали маяк.
21.30 Иқтисодий реформа амалда. Эшиттириш Таллин шаҳридан олиб кўрсатилади.
22.00 Москвада Озарбайжон ССР ҳафталиги. Якунловчи концерт. Танаффус вақтида телевизион янгиликлар.
01.00 Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

18.00 ФРУНЗЕ ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ЭШИТТИРИШЛАРИ.

27 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА
(3-канал)
Рус тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Телевизион янгиликлар.
18.20 Болалар учун кинофильмлар.
18.40 Телефильм.
19.55 Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида:

20.00 **Область театрлари фестивали.** И. Султон. «НОМАЪЛУМ КИШИ». Самарқанд шаҳридан Каттақўрғон драма театрининг спектакли олиб кўрсатилади. Танаффус вақтларида телевизион янгиликлар ҳамда реклама ва эълонлар.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
(5-канал)
Рус тилида:

17.55 Эшиттиришлар программаси.
18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Математика. Бурчакларнинг умумий кўриниши.
18.35 Физика. Электростатиканинг асосий масалалари.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

19.45 Мактабгача ёшдаги болалар ва кичик ёшдаги ўқувчилар учун. «Қувноқ шаҳарча».
20.20 Глинка номидаги Бутуниттифоқ вокалистлар конкурсининг лауреати Вера Баева куйлайди. Эшиттириш Свердловск шаҳридан олиб кўрсатилади.
21.00 Телевизион янгиликлар.
21.20 «Нейссе — дўстлик чегараси». Телевизион ҳужжатли фильм.
21.50 «Автомобиль заводи қурилиши бошланади». Эшиттириш Куйбишев шаҳридан олиб кўрсатилади.
22.10 Цирк куни.
23.30 Телевизион янгиликлар.
24.00 Москва эшиттиришларининг охири.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА
(9-канал)

17.00 ОЛМАОТА ТЕЛЕВИДЕНИЕ СТУДИЯСИНИНГ ЭШИТТИРИШЛАРИ.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ
Ўзбек тилида:

19.30 Эшиттиришлар программаси.
19.35 Болалар учун. **«Комсомолдан ўрнак ол!».**
20.00 «ЧЎЛДАГИ ШАҲАРЛАР». Кинофильм.

Рус тилида:

20.00 **«Бизнинг Рильский».** Ҳужжатли фильм.
20.40 «Денгиз узра қўшиқ».
21.30 «Ёшлик билан яна бир бор учрашув». Телеспектакль.

КИНОТЕАТРЛАРДА

26 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

Ўтмиш билан учрашув — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).
Андрес Лапетеусга нима бўлди? — НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кечқурун).
Килиманжаро қори — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кечқурун).
Бегона ҳужжат билан — СОБИР РАҲИМОВ номли (кечқурун).
Катта кинопрограмма «Экран кулади» — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6.15, 9.15 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8.45 ва 10 яримда бошланади)

Килиманжаро қори — «ФЕСТИВАЛЬ».
Ўтмиш билан учрашув — «ХИВА».
26-отилмасин — «ВАТАН».
Бегона ҳужжат билан — ТЕЛЬМАН номли.

27 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

Ўтмиш билан учрашув — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб 11, кундуз соат 1 ва 3 да).
Андрес Лапетеусга нима бўлди? — НАВОИЙ номли, «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).
Килиманжаро қори — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).
Бегона ҳужжат билан — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).
Катта кинопрограмма «Экран кулади» — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 6.15, 9.15 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8.45 ва 10 яримда бошланади)

Килиманжаро қори — «ФЕСТИВАЛЬ».
Ўтмиш билан учрашув — «ХИВА».
26-отилмасин — «ВАТАН».
Бегона ҳужжат билан — ТЕЛЬМАН номли.

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ БОҒДА
1 июлгача
Наманган шаҳридаги А. С. Пушкин номли маданият ва истироҳат боғи дорбозлар коллективининг
КАТТА ДОР УЙИНЛАРИ

А. С. ПУШКИН НОМЛИ БОҒДА
26—27 июнда
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ МУЗИКАЛИ ДРАМА ТЕАТРИНИНГ
2 бўлимдан иборат
КАТТА КОНЦЕРТИ
ЎзССРда хизмат кўрсатган артистка **Ҳадичахон БОБОХОНОВА**, солистлар: Тожиддин **МУРОДОВ**, Ортиқ **ЖУМАЕВ**, Иноят **ҒОФУРОВ**, Сабохон **ЖАЛИЛОВА**, Мукаррама **ДОВЛАТОВА**, Райхон **ИСМОИЛОВА**, Назира **ЭГАМБЕРДИЕВА**, Толиб **БОБОКОЛОНОВ**. Хайрулла **НАСРИДДИНОВ** ва бошқалар қатнашадилар.
Концерт кеч соат 8.30 минутда бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

2 июлгача
САНЪАТ САРОЙИДА
Катта кинопрограмма
«ЭКРАН КУЛАДИ»
Программани киношунос **Матусевич** (Москва) олиб боради.
Сеанслар ҳар куни кеч соат 6.15, 9.15 минутда (шанба ва якшанба кунлари — кундуз соат 12, 3 да, кеч 6.15 ва 9.15 минутда) бошланади.

«ЎЗБЕКФИЛЬМ»
киностудиясига
катта бухгалтерлар, бухгалтерлар, нормаловчилар, ёритувчилар, киномеханиклар, енгил ва юк машиналарига шофёрлар, автослесарлар, бўёқчилар, ёрдамчи ишчилар
КЕРАК
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор кўчаси, 1 уй.

Муқимий номидаги музикали драма ва комедия театрининг ёзги биносида
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТЬ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ДРАМА ТЕАТРИНИНГ
ГАСТРОЛИ
26/VI да **Икки ўт ўртасида.**
27/VI да **Тақдир.**
28/VI да **Ўликлар кечирмайди.**
29/VI да **Катта концерт.**
Бошланади кеч соат 8.30 да.
Касса кундуз соат 3 дан очиқ

«УЗЭНЕРГОСБИТ»
электрдан фойдаланганлик учун счёт ёзиш ўзларига топширилган кишиларга таклиф қиладики,
ЭЛЕКТР УЧУН
ҳар ойнинг 1 кунидан 11 кунигача счёт ёзиб, тегишли пулни Госбанкнинг кирим омонат кассаларига тўласинлар.
Ўтган вақт учун
ҚАРЗЛАРИ БЎЛГАН
абонентлар уни дарҳол тўлашлари лозим.
Счётлар ўз вақтида тўланмаса, электр огоҳ қилинмасдан узиб қўйилади.

ТОШКЕНТ ХЛАДОКОМБИНАТИГА
вақт бай ҳақ тўлаш шарти билан **юк ортувчилар, бош энергетик, электромонтёрлар, қоровуллар, машинистка,** мороженое фабрикасига **ишчилар** (иш бай ҳақ тўланади) 3 совуқхона омборига **юк ортувчилар** (иш бай ҳақ тўланади)
КЕРАК
Тошкент шаҳар, Воровский кўчаси, 6-уй. (5, 7, 1, 2, автобусларнинг 1-вино заводи. 3, 16, 26-автобусларнинг «Фигельская бекати») телефон — Е-6-24-12.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4-БЕТ

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — В3-02-49 дан В3.02.58гача, редактор ўринбосарлари — В3-29.33, В3_29.09; масъул секретарлар — В3-27.22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — В3_29.42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — коммутатор орқали 7-81; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — В3-29.55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — В3-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — В3_27-57; ахборот бўлими — В3.65.57; эълонлар бўлими — В3-81_42.

26 ИЮНЬ, 1967 Й. Р — 06443. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64579. Нашр. № 2941.